

НИШ

Кроз своју дугу историју Ниш се налазио у саставу многих царстава и држава, имајући улогу административног, војног и трговинског центра и важне саобраћајне везе на римском путу *Via Militaris*, касније званом *Царски друм*, који је спајао Европу и Малу Азију. Ниш је родно место царева: Константина Великог, Констанција II и Јустина I. Сам положај Ниша учинио га је стратешки важним и тиме примамљивим за многе освајаче. Ниш се налазио под влашћу Дарданаца, Трачана, Илира, Келта, Грка, Римљана, Хуна, Авара, затим Бугара, Срба, Византинаца и Османлија. Године 1878. поново је ушао у састав Србије. Утицај различитих народа који су владали Нишом примећује се у културном наслеђу града, пре свега у његовој архитектонској разноврсности.

Ниш је важан индустријски, културни и образовни центар у Србији. Град Ниш је административни центар Нишавског округа и регионални центар југоисточне Србије. Простире се на површини од 597 км² због чега је трећи по величини град у Србији. Према последњем попису из 2002. године, на територији града Ниша живи 250.518 становника настањених у пет градских општина.

Ниш је један од универзитетских центара Србије. Образовну инфраструктуру Ниша чини: 35 основних школа и 19 средњих школа у јавном власништву. Универзитет у Нишу је основан 1965. године а чине га 13 факултета у јавном власништву и још седам истурених одељења приватних факултета, пет специјалних школа и једна школа за одрасле.

Преглед сектора културе града Ниша¹

Култура је у надлежности Градске управе за образовање, културу, омладину и спорт, у оквиру кога постоји Одсек за културу. Поред шефа одсека, у њему је ангажовано још шест особа на следећим пословима: послови праћења програмског рада буџетских корисника, послови праћења културног стваралаштва, послови праћења рада и капиталног инвестирања у установама културе, правни послови и вршење надзора, послови финансијског планирања.

У оквиру Градског већа постоји члан задужен за културу.

Постоји Савет за културу са мандатом од четири године, док скупштинско радно тело надлежно за културу не постоји.

¹Преглед сектора културе представљен је у складу са достављеним подацима од стране локалне управе и градских установа културе. Тамо где подаци не постоје биће посебно наглашено. Градска управа Заводу није доставила податке за 2009. годину.

Из буџета града Ниша финансира се девет установа културе у домену плата запослених, текућих трошкова и програма:

- ✓ Народно позориште Ниш
- ✓ Позориште лутака Ниш
- ✓ Галерија савремене ликовне уметности Ниш
- ✓ Народна библиотека *Стеван Сремац*
- ✓ Народни музеј Ниш
- ✓ Историјски архив Ниш
- ✓ Завод за заштиту споменика културе Ниш
- ✓ Нишки културни центар
- ✓ Нишки симфонијски оркестар

Удео буџета за културу у оквиру укупног буџета града Ниша у периоду од 2006. до 2009. године износи у просеку 6,1 % на годишњем нивоу. У периоду од 2006. до 2008. године буџет за културу бележи континуирани раст.

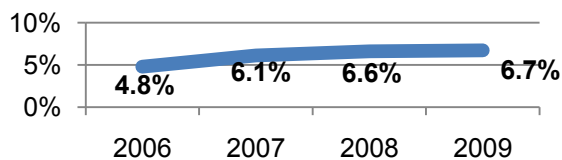
Табела 1: Приказ буџета за културу и његовог удела у укупном градском буџету у периоду од 2006. до 2009. године

Година	Укупан градски буџет у еврима	Укупан градски буџет у динарима	Буџет за културу у еврима	Буџет за културу у динарима	% од укупног градског буџета
2006.	74.790.251,16	6.290.645.420,00	3.639.426,71	306.114.000,00	4,9
2007.	73.654.471,55	5.889.426.276,00	4.492.547,54	359.225.000,00	6,1
2008.	82.586.624,02	6.725.177.450,00	5.473.390,00	445.708.000,00	6,6
2009.	74.625.676,16	7.009.642.000,00	5.036.330,98	473.066.000,00	6,7

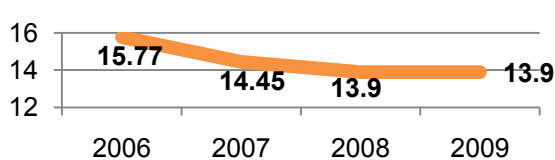
Табела 2: Структура буџета за културу у периоду од 2006. до 2009. године

Година	Плате и доприноси	Материјални трошкови	Програми и пројекти
2006.	66,3%	18%	15,7%
2007.	70,9%	14,6%	14,5%
2008.	68,2%	17,9%	13,9%
2009.	66,8%	19,3%	13,9%

Приказ 1: Тенденција кретања буџета за културу у укупном градском буџету

Приказ 2: Тенденција кретања средстава за програме у буџету за културу

У културним делатностима у граду Смедереву запослено је 99 особа међу којима предњаче жене и особе са вишом и високом стручном спремом.

Табела 3: Број запослених у култури града Смедерева

Укупан број запослених у култури града Смедерева	Мушки	Женски	ОШ	ССС	ВШ И ВСС
439	254	185	29	181	229

Према процени представника локалне управе главни проблеми у култури су:

1. Недостатак средстава за програме,
2. Недовољна стручност и бројност кадрова,
3. Недовољна брига за културно и историјско наслеђе.

Приоритети за улагање и развој:

1. Подстицање сарадње културе и привреде,
2. Реактивација индустријског наслеђа,
3. Културни аматеризам.

Народни музеј Ниш

Народни музеј у Нишу основан је 1933. године. То је установа комплексног типа, која свој рад обавља кроз следећа одељења: Одељење за едукацију и комуникацију са водичком службом, Одељење археологије, Одељење нумизматике и епиграфике, Одељење етнологије, Одељење историје уметности, Етнолошко одељење, Одељење музејске документације, Одељење историје, Одељење за проучавање књижевне заоставштине, и Библиотечко одељење.

Музеј има и конзерваторско-преparatorску радионицу, столарску и керамичарску радионицу, фотолабораторију, и библиотеку са преко 10.000 наслова.

• Просторни капацитети

Народни музеј у Нишу нема јединствен простор и за своје потребе користи објекте на различитим локацијама од којих већина има статус културног добра: 1) Управна зграда из 1927. године; 2) Археолошка сала из 1894. године; 3) Археолошки локалитет Медијана; 4) Ћеле кула из 1892. године; 5) Концентрациони логор 12. фебруар из 1930. године; 6) Синагога из 1925. године; 7) Зграда затвора (Тврђава) из 1864. године; 8) Галерија старина (сувенирница) из 1723. године; 9) Изложбени простор Арсенал (Тврђава) из 1857. године; 10) Археолошки локалитет Бубањ (Ново Село); 11) депо музеја; 12) темељи нове зграде Музеја из 1996. године.

Управна зграда је површине 584 м², зграда депоа 200 м², Археолошка сала 520 м², Синагога 372 м², Галерија старина (сувенирница) 27 м², а изложбени простор Арсенал 27 м². За тематске изложбе и друге културне садржаје Музеј користи адаптиран простор - Галерија Синагога.

• Фонд

Приказ 3: Структура музејског фонда по збиркама

У својим фондовима Музеј у Нишу има предмете из области археологије, нумизматике, епиграфике, етнологије, историје, историје уметности, као и књижевне заоставштине Стевана Сремца и Бранка Миљковића.

Укупан број предмета које чува Музеј је 50.899.

Структура фонда према збиркама показује да највећи проценат предмета припада нумизматичкој збирци, док је најмање предмета у оквиру епиграфске збирке.

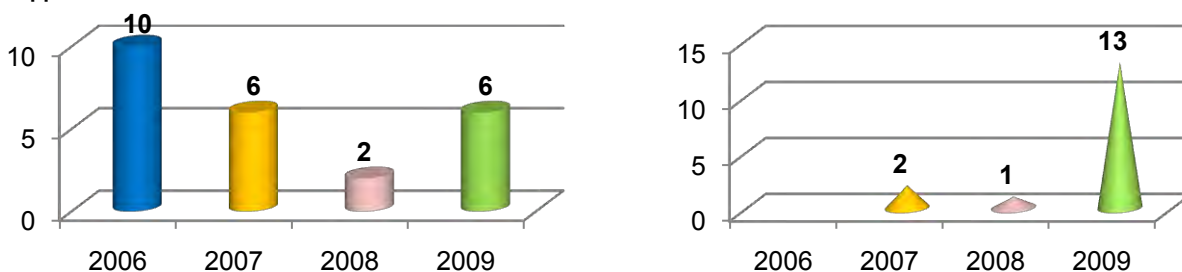
Укупан број конзервираних предмета је 6.490 или 13,9%. Највећи удео конзервираних предмета је у етнолошкој збирци – 59,3%, а

најмањи у оквиру спомен-збирке Стевана Сремца (3,2%). Од укупног броја предмета обрађено је 69,3%. Четири збирке су у потпуности обрађене (праисторијска, средњовековна и спомен-збирке Стевана Сремца и Бранка Миљковића). Најмање је обрађена етнолошка збирка – 72,6%. Ревизија целокупног фонда урађена је 2002. године.

- **Програми и публика**

У периоду од 2006. до 2009. године Музеј у Нишу је организовао укупно 24 изложбе, док је пратећих садржаја у истом периоду било укупно 16.

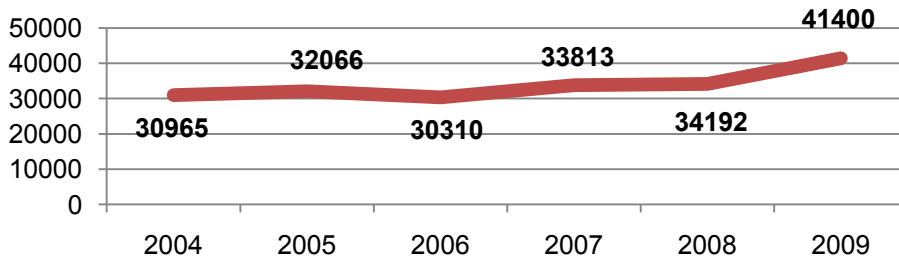
Приказ 5: Број изложби (слика 1) и број додатних програма (слика 2) у Музеју у периоду од 2006. до 2009. године

У погледу посећености Музеја, у истом периоду, било је укупно 202.746 посетилаца. Само у 2009. години било је 40.000 посетилаца, не рачунајући *Ноћ музеја*, у којој је било 1.400 посетилаца.

Стална поставка Музеја је из 2008. године. Цена улазнице за обилазак сталне поставке је 120 динара, и исто толико за посете другим изложбама, док је улаз за друге садржаје бесплатан. Радно време Музеја је од 9 до 16 часова.

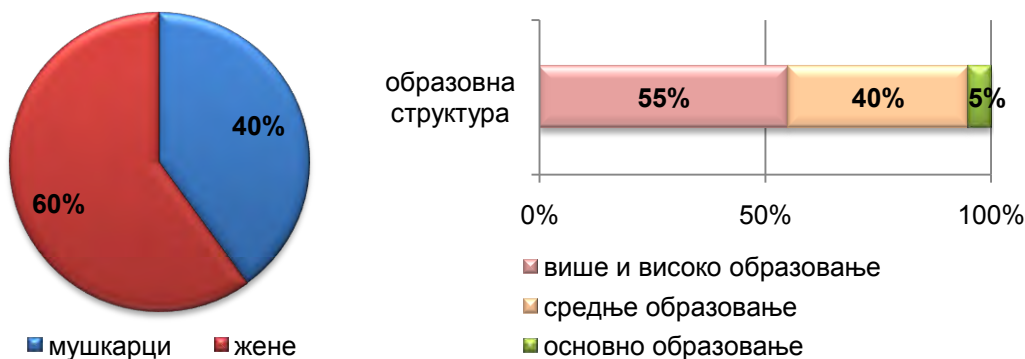
Приказ 4: Тенденција кретања броја посетилаца за период од 2004. до 2009. године

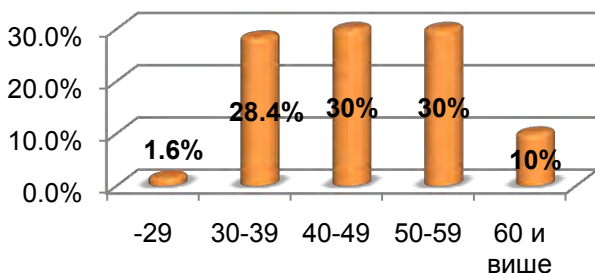

- **Кадрови**

У Народном музеју у Нишу је 60 стално запослених. Међу запосленима су заступљеније жене у односу на мушкарце, а у погледу образовне структуре, виша и висока стручна спрема. Просек година запослених је 46,5.

Приказ 6: Полна, образовна и старосна структура запослених

У погледу старосне структуре Музеја процентуално најзаступљенији кадрови су старости између 40 и 49 и 50 и 59 година.

Музеј у Нишу има четири војника на служењу цивилног војног рока, нема хонорарне сараднике, нити волонтере.

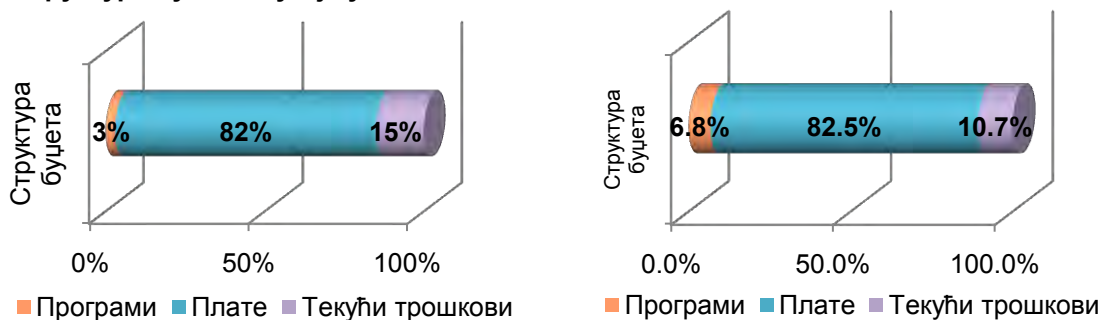
• Буџет

Укупан буџет Народног музеја у Нишу за 2008. годину износио је 617.070,80 евра (50.249.186 динара). Његова структура показује да је 18.668,08 евра (1.520.175,00 динара) издвојено за програме. Укупан буџет за 2009. годину износио је 514.668,68 евра (48.343.189 динара) од чега је за програме утрошено 33.968,12 евра (3.190.650,00 динара).

Приказ 7: Извори финансирања у 2008. и 2009. години

Приказ 8: Структура буџета Музеја у 2008. и 2009. години

Последња инвестициона улагања усмерена су на грађевинске радове и опремање Музеја. Приоритетна улагања нису наведена.

Табела 4: Последња инвестициона улагања

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ у динарима
Грађевински радови	Буџет града	2009.	64.221,9	6.032.406,00
Грађевински радови	Министарство културе	2009.	554,1	52.046,00
Административна опрема	Министарство културе	2009.	4.343,6	407.996,00
Административна опрема	Сопствена средства	2009.	1.656,6	155.603,00
Опрема за културу	Буџет града	2009.	3.513,2	330.000,00

- **Техничка опремљеност**

Када је реч о техничкој опремљености, Музеј располаже са 24 рачунара који су умрежени и са приступом интернету.

- **Проблеми**

Као проблеме у Музеју наводе недовољну техничку опремљеност и стручно оспособљавање у техничком смислу, недовољно изложбеног простора, недовољно стручних кадрова у основној делатности и недовољно програмско финансирање.

Народна библиотека „Стеван Сремац“

Као година оснивања Народне библиотеке узима се 1879. и све до краја Другог светског рата Библиотека је била под патронатом Гимназије. После рата, Библиотека почиње да се развија, да обогаћује своје фондове, побољшава материјални положај, повећава и јача кадар, специјализује службе и постаје један од најзначајнијих фактора у културном животу града.

Библиотека је матична за град Ниш и општине нишавског округа: Алексинац, Гаџин Хан, Дољевац, Мерошина, Ражањ, Сврљиг. Библиотека има шест огранака у месним канцеларијама на периферији града.

Свој рад Библиотека обавља кроз следећа одељења: Одељење набавке и обраде, Одељење стручне књиге, Опште позајмно одељење, Одељење књига за децу, Одељење периодике, Одељење завичајних и посебних фондова, Одељење за матичне послове, Редакција књижевног и културног програма, и Одељење стране књиге.

С аутоматизацијом се у Библиотеци започело 2005. године, а у свом раду Библиотека користи информациони систем Нибис који је урађен по Јунимарк (Unimark) стандарду.

- **Просторни капацитети**

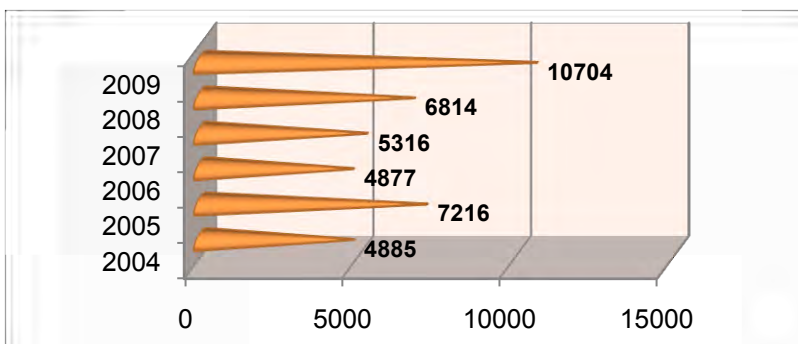
Библиотека се налази у згради некадашње општинске управе. Располаже простором од 1.521 м². Има читаоницу капацитета 75 места.

- **Фонд**

Народна библиотека *Стеван Сремац* располаже фондом од преко 250.000 монографских и преко 950 наслова серијских публикација, богатом Завичајном збирком, као и Кабинетом графике, јединственим у земљи, са око 200 оригиналних графичких отисака. Библиотека има следеће легате: Легат нишког владике Јеронима из 1894. године којим завештава 2.000 књига и кућу са плацем, и Легат Стевана Сремца од 770 књига са радном собом.

Библиотека има фонд књига и брошура на српском, енглеском, француском, руском и немачком језику, од чега 97,3% чине књиге на српском језику. Обрађени књижни фонд Библиотеке броји 245.099 књига и брошура, 20 листова и 932 часописа.

Приказ 9: Број набављених издања у периоду 2004. до 2009. године

• Програми и публика

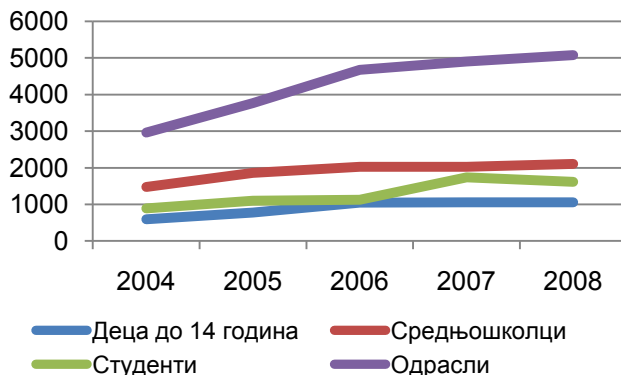
Структура чланства Библиотеке закључно са 31. децембром 2008. године показује да од укупног броја чланова (9.853), највише процената чине одрасли (51,7%), затим деца средњошколског узраста (21,3%), студенти (16,3%), и на крају деца до 14 година старости (10,7%).

Табела 5: Број корисника у периоду од 2004. до 2008. године

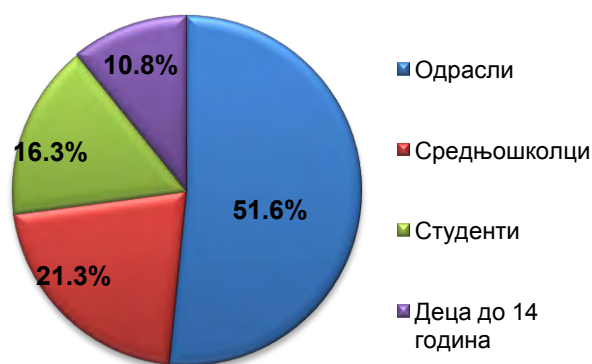
	Број уписаних корисника				
	2004	2005	2006	2007	2008
Деца до 14 година	592	775	1044	1053	1061
Средњошколци	1480	1857	2030	2031	2102
Студенти	888	1100	1127	1738	1614
Одрасли	2963	3768	4679	4903	5076
Укупно	5923	7500	8880	9725	9853

Када је реч о корисницима Библиотеке, према подацима којима располажемо, у посматраном периоду у свим категоријама корисника изражена је тенденција повећања броја корисника.

Приказ 10: Тенденција кретања броја корисника у периоду од 2004. до 2008. године

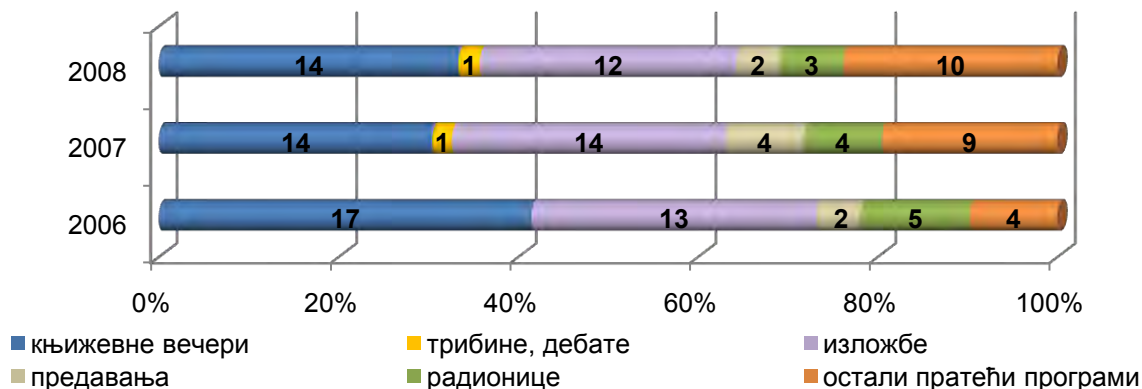

Приказ 11: Структура корисника у 2008. години

Поред своје основне делатности, Библиотека приређује изложбе, филмске пројекције, сценско-музичке програме, као и трибине, радионице и предавања. Библиотека од 2002. године учествује у манифестацији *Ноћ музеја*.

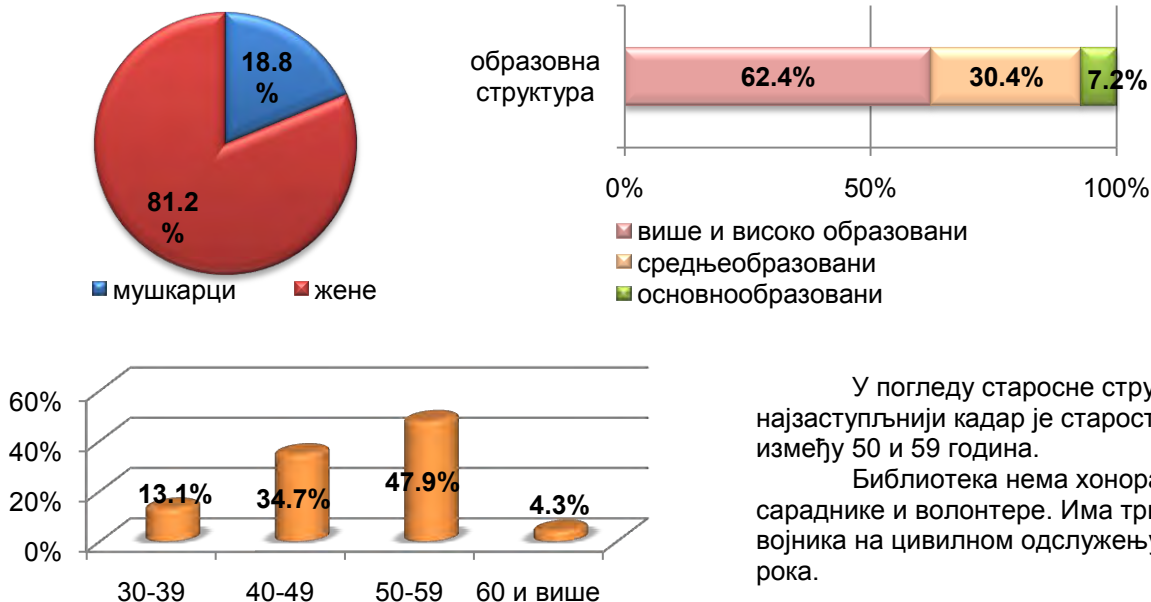
Приказ 12: Број пратећих програма Библиотеке у периоду од 2006. до 2008. године

• Кадрови

У Библиотеци у Нишу је 69 стално запослених. Од укупног броја запослених, њих 60 је у библиотечкој делатности. Међу запосленима више је жена. Када је у питању образовна структура, доминирају виша и висока стручна спрема. Просек година запослених је 50.

Приказ 13: Полна, образовна и старосна структура запослених

У погледу старосне структуре најзаступљенији кадар је старости између 50 и 59 година.

Библиотека нема хонорарне сараднике и волонтере. Има три војника на цивилном одслужењу војног рока.

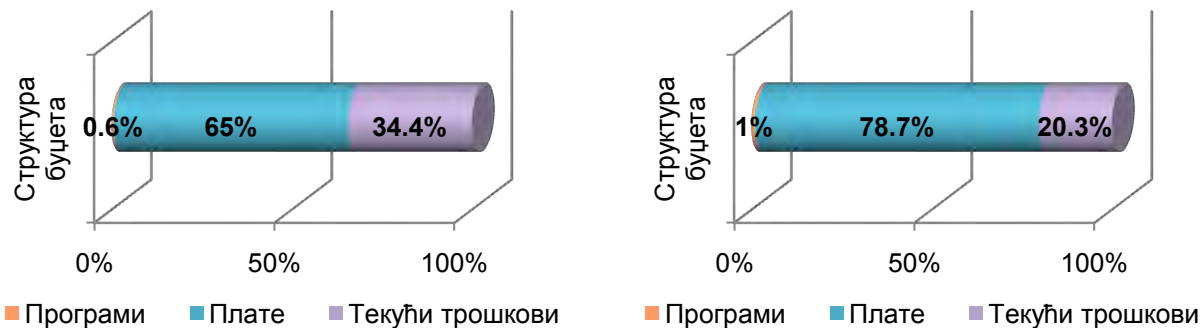
• Буџет

Укупан буџет у Библиотеци у Нишу за 2008. годину износио је 676.885,44 евра (55.122.000 динара), од чега је за реализацију програма издвојено 4.322,64 евра (352.000,00 динара). У 2009. години буџет је износио 615.347,27 евра (57.800.000,00 динара), од чега је 5.961,84 евра (560.000,00 динара) потрошено за реализацију програма.

Приказ 14: Извори финансирања у 2008. и 2009. години

Приказ 15: Структура буџета у 2008. и 2009. години

Последње инвестиције од око 40.000,00 евра обезбеђене су из различитих извора. Као приоритетне инвестиције у Библиотеци наводе надоградњу постојеће зграде, скенер за дигитализацију библиотечке грађе и Библиобус.

Табела 6: Последња инвестициона улагања

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ у динарима
Читаоница периодике	донација ДИН – Ниш	2006.	28.712,2	2.415.000,00
Аудио Дача	Министарство културе	2006/07.	5.978	478.000,00
Рачунарска опрема	Министарство културе	2006/07.	5.759,4	469.000,00
Уређење одељења белетристике	Сопствена средства	2008.	3.315,7	270.000,00
Рачунарска опрема	Град Ниш	2006/07/08.	8.191,6	655.000,00

- **Техничка опремљеност**

Библиотека има укупно 32 компјутера. Сви компјутери су умрежени. Имају приступ интернету.

- **Проблеми**

Као проблеме наводе недостатак простора за чување библиотечке грађе, постоји потреба за 2.800 м², недовољна техничка опремљеност и недовољан број извршилаца.

Историјски архив Ниш

Историјски архив Ниш основан је 1948. године. Током свог постојања, Архив је мењао назив и територијалну надлежност, а данас је територијално надлежан за град Ниш и општине: Ражањ, Сокобања, Алексинац, Сврљиг, Меровина, Дољевац, и Гаџин Хан.

Од 1982. године Архив има и своју издавачку делатност у оквиру које објављује зборнике, публикације, монографије. Часопис за историографију, архивистику и хуманистичке науке *Пешчаник* објављује од 2003. године.

- **Просторни капацитети**

Архив је смештен у објекту који се налази на Нишкој тврђави, и има статус

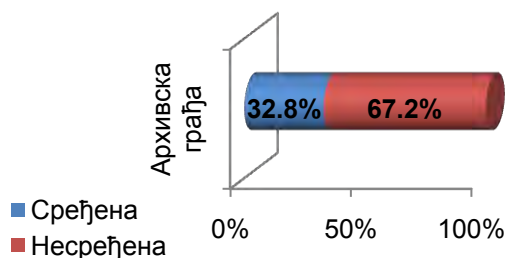
споменика културе. Простор који користи Архив је површине 1.200 м², од чега 480 м² припада деопу, 20 м² читаоници, а остале просторије заузимају простор од 700 м².

Као изложбени простор Архив користи хол површине 150 м² капацитета 70 места за седење.

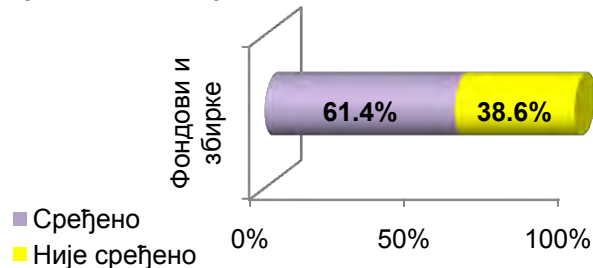
- **Фонд**

У архиву се чува око 4.000 дужних метара архивске грађе сврстане у 903 фонда и седам збирки. Од тога је 56 фондова архивске грађе од изузетног и великог значаја. Граничне године архивске грађе су 1737. и 2009. Укупно је сређено 1.315 дужних метара грађе, односно 559 фондова и збирки. Дигитализовано је 0,5% грађе, а 1% је микрофилмовано. Број евидентираних регистратура је 900. Укупан број преузетих регистратура у архиву нису навели, док је у 2008. години преузето 15.

Приказ 16: Однос сређене и несређене грађе Архива

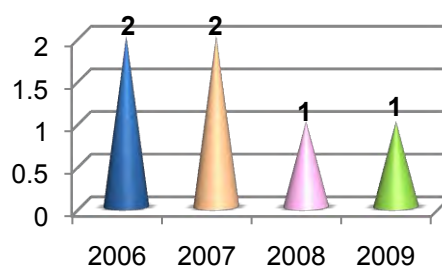
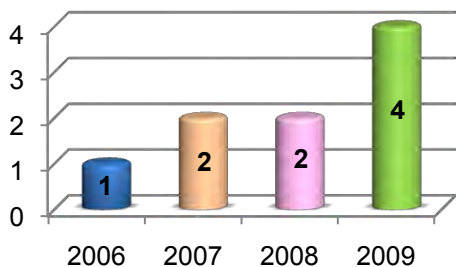
Приказ 17: Однос сређених и несређених фондова и збирки

Програми и корисници

Од свог оснивања, нишки Архив је организовао 78 изложби, а у периоду од 2006. до 2009. године приредио је седам изложби. У истом периоду објавио је четири публикације. Укупан број корисника за 162 истраживачких дана у 2008. години био је 25.

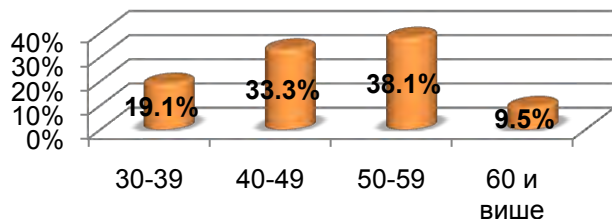
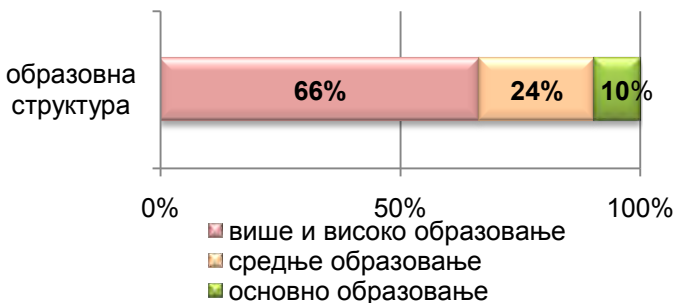
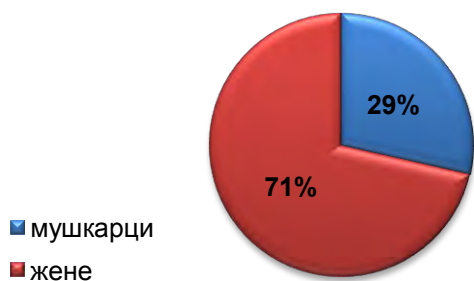
Приказ 18: Број додатних програма архива (слика 1) и број издатих публикација (слика 2) у периоду од 2006. до 2008. године

Кадрови

У Архиву у Нишу је 21 стално запослен. Међу запосленима готово двоструко више има жена. Када је у питању образовна структура, преко 60 процената запослених има вишу и високу стручну спрему. Просек година запоселних је 49,5.

Приказ 19: Полна, образовна и старосна структура запослених

У погледу старосне структуре највише процената кадра је старости између 50 и 59 година.

Архив у Нишу нема хонорарне сараднике, али има три волонтера и 3 војника на одслужењу цивилног војног рока.

- **Буџет**

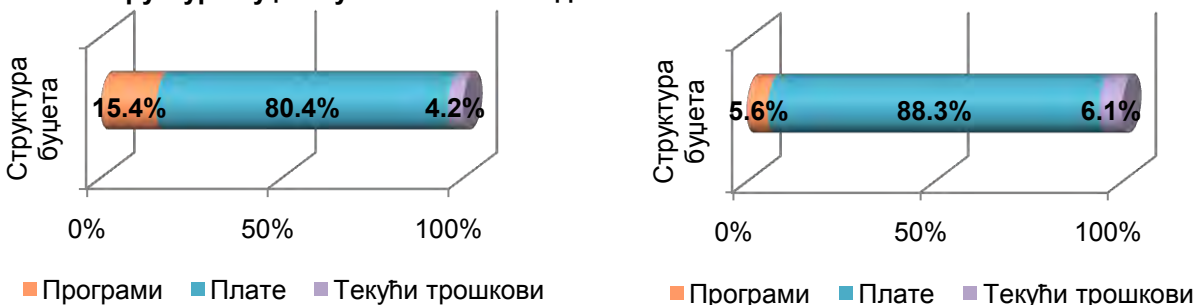
Укупан буџет Архива у Нишу за 2008. годину износио је 236.578,34 евра (19.265.000,00 динара). Његова структура показује да је 36.386,28 евра (2.963.000,00 динара) издвојено за програме

Укупан буџет за 2009. годину износио је 191.822,27 евра (18.018.000,00 динара) од чега је 106.993,77 евра (10.050.000,00 динара) издвојено за програме. Све општине које Архив својом делатношћу покрива учествују у његовом финансирању али су издвајања нередовна.

Приказ 20: Извори финансирања у 2008. и 2009. години

Приказ 21: Структура буџета у 2008. и 2009. години

Последња инвестициона улагања усмерена су на опрему Архива. Као приоритетно улагање наводе набавку службеног возила.

Табела 7: Последња инвестициона улагања

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ у динарима
Скенер	Министарство културе	2008.	6.140,1	500.000,00
Опрема за културу	Град Ниш	2009.	947,5	89.000,00
Административна опрема	Сопствена средства	2009.	1.980,2	186.000,00

- **Техничка опремљеност**

Архив има укупно 18 компјутера који су умрежени и имају приступ интеренту.

- **Проблеми**

Као проблем наводе недостатак смештајног простора, непостојање скенера за књиге и фотокопир апарата А0, као и недостатак кадрова – историчара, компјутерског стручњака за дигитализацију, правника, чувара и административно-техничког секретара.

Завод за заштиту споменика културе Ниш

Завод за заштиту споменика у Нишу основан је 1966. године, за срез Ниш и срез Лесковац. Са укидањем срезова 1971. године, Завод прелази у надлежност Републике Србије. Данас је Завод за заштиту споменика у Нишу надлежан за укупно 39 општина у оквиру седам округа: Јабланичког, Пчињског, Нишког, Борског, Зајечарског, Топличког, и Пиротског.

• Просторни капацитети

Завод нема своје просторије, већ користи простор од 500 м² у згради Нишког универзитета, некадашња зграда Бановине која има статус споменика културе од великог значаја.

• Заштита добара

На територији седам округа укупно има 440 непокретних културних добара о којима Завод води бригу. Двадесет добара категоризована су као добра од изузетног значаја, а 48 од великог значаја. Добра од значаја има 372.

Табела 8: Подела и број добара према типу и значају

Завод у Нишу води бригу о 439 непокретних културних добра	Категоризација добара на територији смедеревског Завода за заштиту споменика културе		
	изузетан значај	велики значај	значај
Споменик културе	10	40	318
Просторна културно-историјска целина	1	2	16
Археолошко налазиште	7	5	33
Знаменито место	2	1	5
УКУПНО	20	48	372

Неки од значајнијих радова које је у 2008. и 2009. години реализовао Завод:

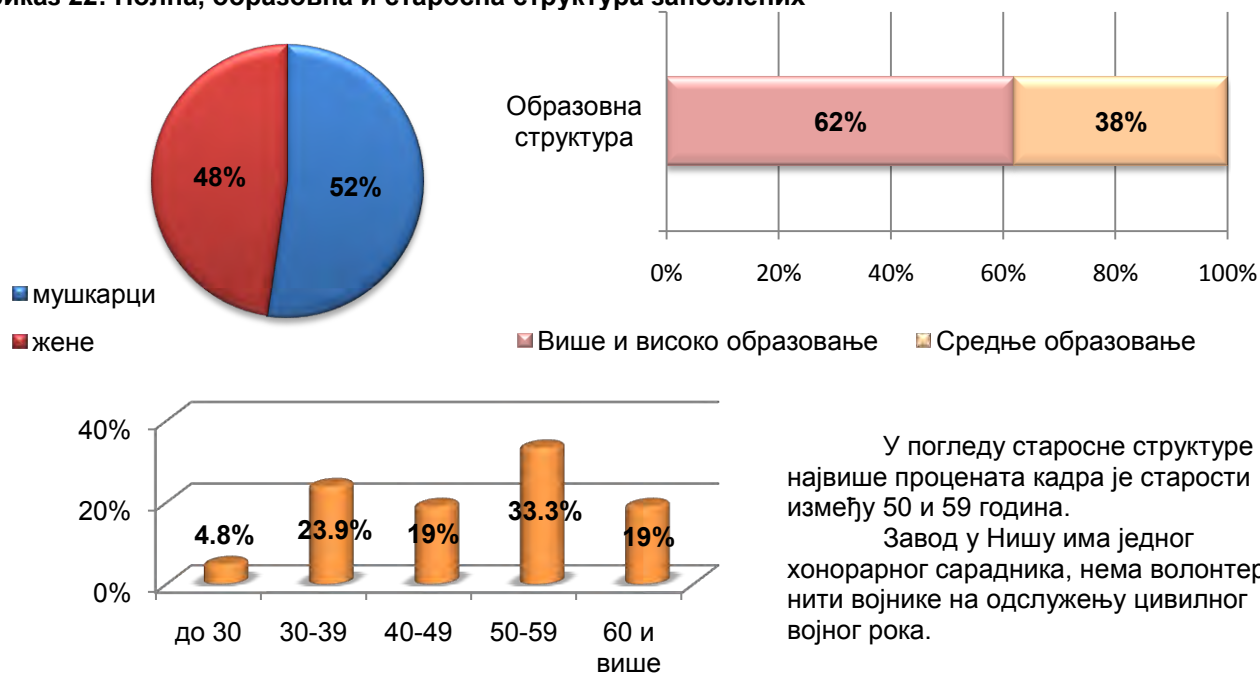
- Археолошка ископавања у пећинском комплексу Баланица у Сићеву – 2008. година
- Конзерваторско рестаураторски радови на Цркви Свете Богородице у Доњој Каменици – 2008. година
- Конзерваторско рестаураторски радови на Капели Проте Стевана Димитријевића у Алексинцу – 2008. година
- Археолошка ископавања у археолошком налазишту Плочник код Прокупља – 2008. година
- Конзерваторско рестаураторски радови на Споменику ратницима Првог светског рата у Власотинцу – 2008. година
- Конзерваторско рестаураторски радови на Споменику ратницима Првог светског рата у Неготину – 2008. година
- Конзерваторско рестаураторски радови на Споменику палим Тимочанима у Зајечару – 2008. година
- Конзерваторско рестаураторски радови на споменику на Чегру у Нишу – 2009. година
- Конзерваторско рестаураторски радови на комплексу Ђеле куле у Нишу – 2009. година

- Конзерваторско рестаураторски радови на Цркви Свете Богородице у Доњој Каменици код Књажевца – 2009. година
- Конзерваторско рестаураторски радови на Цркви манастира Свети Прохор Пчињски у општини Бујановац – 2009. година
- Мере техничке заштите на капели проте др Стевана Димитријевића на алексиначком гробљу у општини Алексинац – 2009. година
- Мере техничке заштите архитектуре Горњег града на Момчиловом граду на Пиротској тврђави – 2009. година
- Изградња привремене заштитне конструкције над подним мозаицима Базилике са трансептом на археолошком локалитету Царичин Град – 2009. година

• Кадрови

Укупно је у Заводу за заштиту споменика у Нишу 21 стално запослен. Полна структура запослених показује да је више жена него мушкараца. Када је у питању образовна структура, нешто више од 60 % запослених има вишу и високу стручну спрему. Просек година запослених је 49.

Приказ 22: Полна, образовна и старосна структура запослених

У погледу старосне структуре највише процената кадра је старости између 50 и 59 година.

Завод у Нишу има једног хонорарног сарадника, нема волонтере, нити војнике на одслужењу цивилног војног рока.

• Програми

Заводу за заштиту споменика у Нишу нема пратеће програме и нема простора за јавне програме. Завод је члан Друштва конзерватора Србије и Инжењерске коморе.

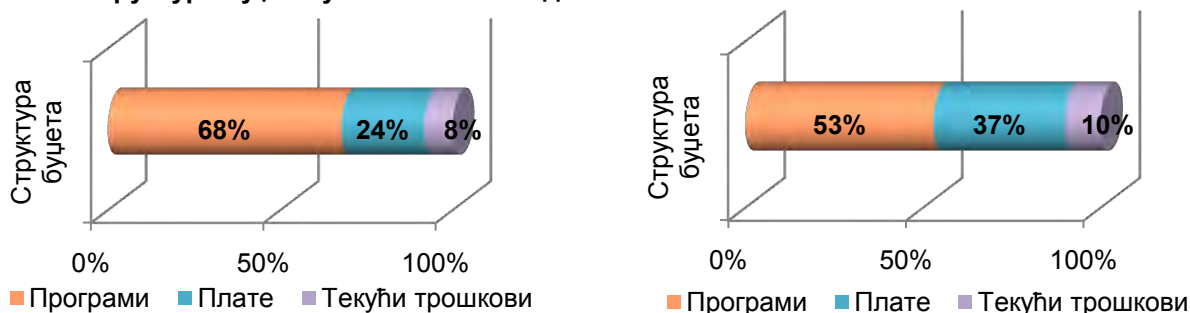
• Буџет

Укупан буџет Завода за заштиту споменика у Нишу за 2008. годину износио је 1.090.655,00 евра (88.814.000,00 динара). Његова структура показује да је 739.753,51 евра (60.239.460,00 динара) издвојено за програме. Укупан буџет Завода за 2009. годину био је више него двоструко нижи у односу на претходну годину и износио је 492.151,33 евра (46.228.119 динара). Његова структура показује да је 260.841,24 евра (24.501.000,00 динара) издвојено за програме. У финансирању не учествују општине које Завод покрива својом делатношћу.

Приказ 23: Извори финансирања у 2008. и 2009. години

Приказ 24: Структура буџета у 2008. и 2009. години

Последња инвестициона улагања нису наведена, а као приоритетна улагања у Заводу наводе презентацију археолошких локалитета *Медијана* и *Царичин град*.

- **Техничка опремљеност**
Завод има 20 компјутера који су умрежени и са приступом интернету.
- **Проблеми**
Завод за заштиту споменика није навео проблеме.

Галерија савремене ликовне уметности Ниш

Галерија савремене ликовне уметности *Ниш* основана је 1970. године. Од 1975. до 1980. године Галерија је функционисала као одељење савремене уметности при Народном музеју у Нишу. Од 1980. поново постаје самостална установа. Галерија има своју конзерваторску радионицу.

- **Просторни капацитети**

Галерија се од марта 1981. године налази на другом спрату зграде бр. 1 на Кеју кола српских сестара. Галерија има три изложбена простора *Павиљон у Тврђави*, (некадашњи турски арсенал), *Салон 77*, (у центру нишке тврђаве Бели бегова џамија у Тврђави из 1523), површине око 100 м² и Галерија *Србија*, површине 340 м².

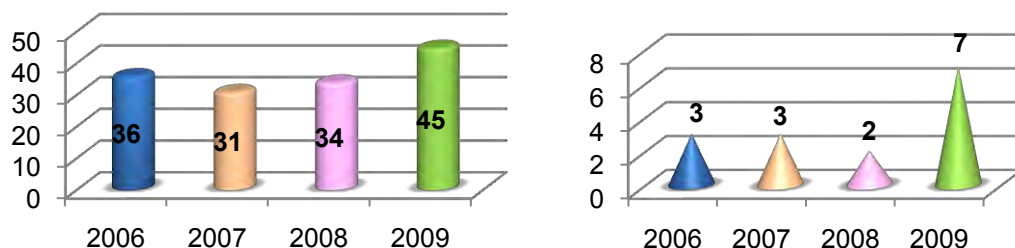
- **Програми и публика**

Галерија има свој фонд уметничких дела настао откупима, поклонима, а у највећој мери захваљујући Ликовној колонији *Сићево* чији је Галерија организатор од свог оснивања. Фонд броји 1.128 инвентарних јединица подељених у оквиру седам збирки, и садржи дела најпознатијих уметника из Србије и свих крајева некадашње Југославије. И поред вредног фонда, Галерија нема своју сталну поставку.

Изложбени програм чине традиционалне годишње изложбе, ауторске или изложбе по позиву и изложбе које одобри стручни савет галерије на основу годишњег конкурса. Савет галерије има четворогодишњи мандат. У Галерији се приређују изложбе ликовне и примењене уметности, групне, самосталне и ауторске, реномираних и неафирмисаних аутора.

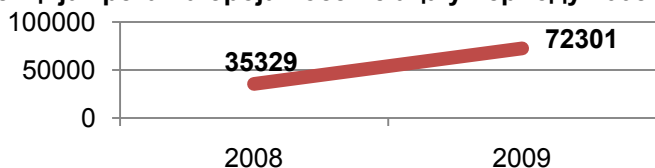
У периоду од 2004. до 2009. године Галерија је приредила укупно 215 изложби и 15 пратећих садржаја. Галерија је укључена у манифестацију *Ноћ музеја*.

Приказ 25: Број изложби (слика 1) и пратећих програма (слика 2) у периоду од 2006. до 2009. године

Када је реч о њеној посећености, располажемо подацима за 2008. и 2009. када је укупно било 109.562 посетилаца, рачунајући и посету у *Ноћи музеја*. На овој манифестацији је 2009. године било 1.932 посетиоца.

Приказ 26: Тенденција кретања броја посетилаца у периоду 2008. до 2009. године

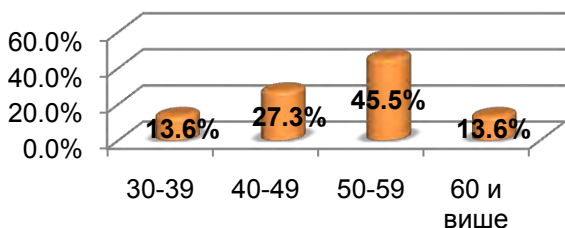
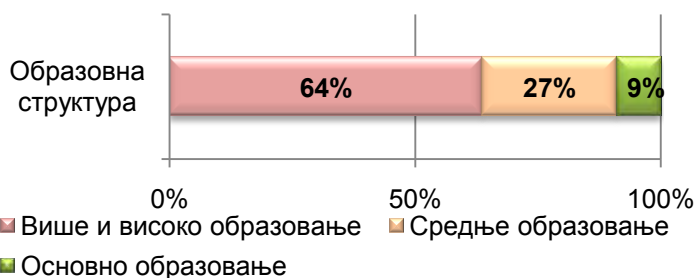

Радно време Галерије је од 10 до 20 часова, понедељком је затворена, а улазнице се не наплаћују.

• Кадрови

Укупно је у Галерији у Нишу 22 стално запослених. Међу запосленима је више мушкараца. Када је у питању образовна структура нешто више од 60% запослених има високу стручну спрему. Просек година запослених је 51.

Приказ 27: Полна, образовна и старосна структура запослених

Најзаступљенија старосна група међу запосленима у Галерији је између 50 и 59 година, док младих испод 30 година старости нема.

Галерија нема хонорарне сараднике нити волонтере. Галерија има четири војника на служењу цивилног војног рока.

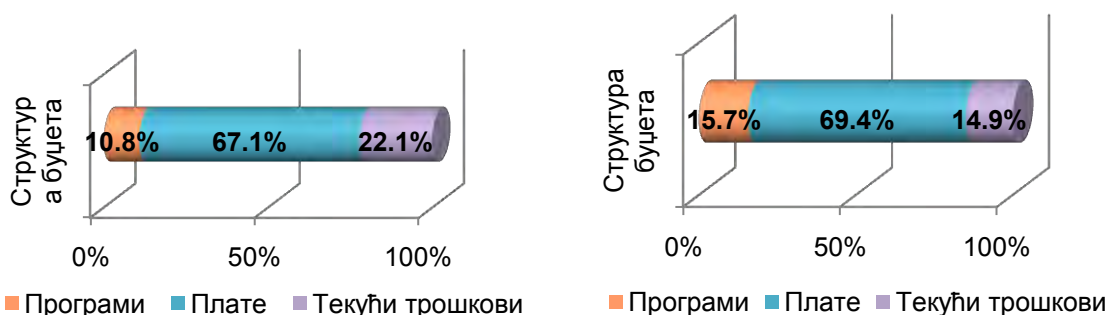
• Буџет

Укупан буџет у Савременој галерији у Нишу за 2008. годину износио је 266.315,43 евра (21.686.545 динара) од чега је 28.929,38 евра (2.355.772,00 динара). Укупан буџет за 2009. годину умањен је на суму од 241.474,27 евра (22.681.847 динара), а од тога за реализацију програма потрошено је 38.032,54 евра (3.572.423,00 динара).

Приказ 28: Извори финансирања у 2008. и 2009. години

Приказ 29: Структура буџета у 2008. и 2009. години

Табела 9: Приказ последњих инвестиционих улагања

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ у динарима
Грејање у галерији Србија	Град Ниш	2006.	21.465,7	1.805.489
Реконструкција галерије Србија	Град Ниш	2006.	22.357	1.880.461
Пројекат и реконструкција електроинсталације галерије Србија	Град Ниш	2007.	4.113,1	328.886,00
Радови на депоу и конзерваторској радионици	Град Ниш	2007.	9.990,7	798.857,00
Сто за конзерваторске послове	Град Ниш	2009.	4.259,3	400.077,00
Нематеријална имовина	Град Ниш	2009.	4.021,5	377.740,00

Као приоритетна улагања наводе прикључак галерије *Србија* на систем даљинског грејања, реконструкцију осветљења у *Павилјону* у Тврђави и комплетну реконструкцију *Салона 77*.

• Техничка опремљеност

Галерија има 13 компјутера који су умрежени и приступ интернету.

• Проблеми

Као проблеме у галерији наводе стари намештај у згради колоније, недостатак опреме за чување уметничких дела и опреме за сигурност објеката.

Нишки културни центар

Културни центар у Нишу основан је 1999. године. Нишки културни центар организован је кроз следеће службе: Служба маркетинга и односа са јавношћу, Програмски сектор (Основни и Посебни програми и Издаваштво), Служба за правне и опште послове и Служба за финансије.

Нишки културни центар има следеће програме: Музички програм, Ликовни програм, Књижевни програм, Филмски и видео програм, Трибински програм, Образовни програм, Позоришни и драмски програм. Центар има и своју издавачку делатност у оквиру које објављује часописе *Unus Mundus* и *Градина*. Организатор је манифестација: Књижевна колонија *Сићеево*, Међународна колонија

уметничке фотографије, Дечја уметничка колонија Грачаница, Дани Стевана Сремца, Књижевна награда Бранко Миљковић, Рок меморијал *Најважније је бити здрав*, Филмски сусрети, Хорске свечаности, *Нисомниа*.

- **Просторни капацитети**

Нишки културни центар налази се у згради која је саграђена 1960. године. Има велику салу капацитета 140 места за седење, малу салу површине 110 м², и хол 130 м² капацитета 100 места за стајање. За потребе ликовног програма користи Галерију Културног центра и хол, а повремено и Галерију *Србија, Павиљон у тврђави* и отворене јавне градске просторе.

- **Програми и публика²**

Нишки културни центар организује јавне наступе стваралаца и уметника, смотре и фестивале, књижевне вечери, концертне наступе, изложбе, предавања, трибине, филмске пројекције, прославе празника и јубилеја, издаје књиге и часописе, уређује рад галерија и аматерских секција. Програми Културног центра намењени су различитим старосним категоријама - деци (Дечја уметничка колонија *Грачаница*, приредба *Ускршња радост*), младима (Рок меморијал *Најважније је бити здрав*). Улазнице за своје програме Културни центар наплаћује, а попуст имају ђаци, студенти, пензионери и особе са инвалидитетом. Број посетилаца у 2009. години био је 70.750.

Табела 10: Приказ броја и посећености програма у 2008. и 2009. години

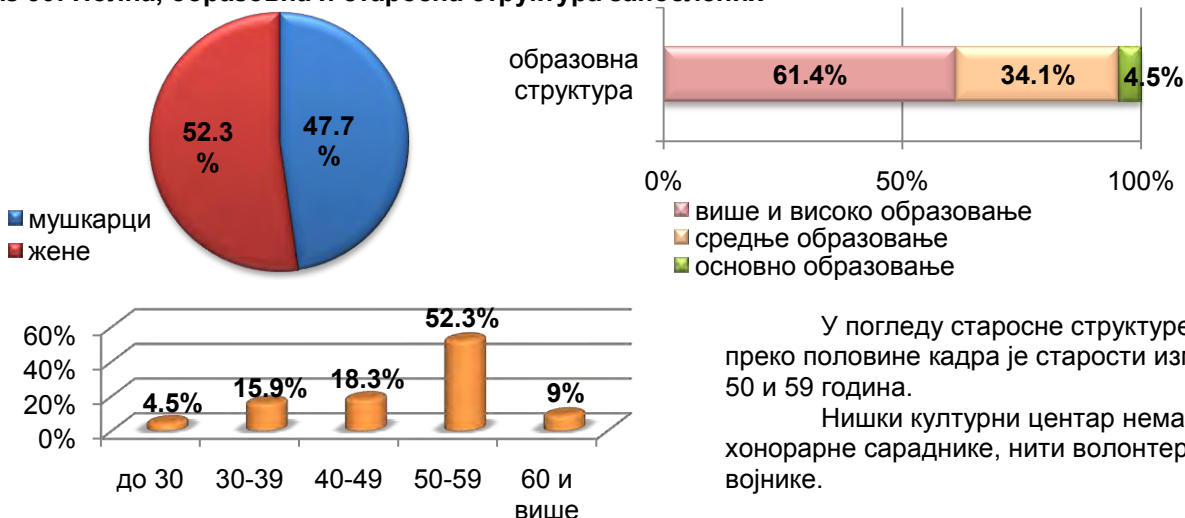
	У установи				Ван установе			
	Наступи		Посећеност		Наступи		Посећеност	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Изложбена галерија	-	28	-	3080	-	-	-	-
Аматерско позориште	8	-	4200	-	7	-	-	-
Књижевно-трибински програми	28	144	990	5760	4	-	-	-
Музички програми	14	-	3050	-	14	-	-	-
Редакција посебних програма	55	-	3200	-	-	-	-	-
Биоскопске пројекције	33	-	1720	-	-	-	-	-
Ликовни програм	12	-	960	-	-	-	-	-

² Културни центар Заводу није доставио комплетне податке о посећености и броју програма у последње четири, односно две године.

• Кадрови

Укупно је у Нишком културном центру 44 стално запослених. Полна структура показује да је међу запосленима процентуално више мушкараца него жена. Када је у питању образовна структура, нешто више од 60 процената запослених има вишу и високу стручну спрему. Просек година запослених је 47,5.

Приказ 30: Полна, образовна и старосна структура запослених

У погледу старосне структуре, чак преко половине кадра је старости између 50 и 59 година.

Нишки културни центар нема хонорарне сараднике, нити волонтере и војнике.

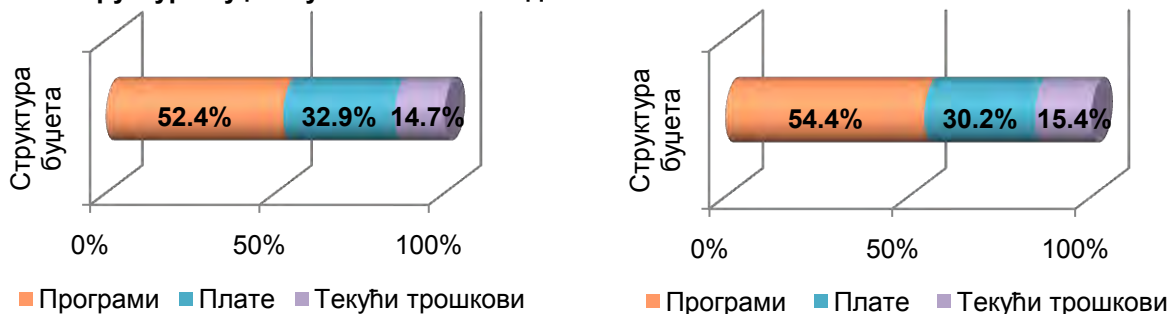
• Буџет

Укупан буџет Нишког културног центра за 2008. годину износио је 1.064.754,36 евра (86.704.864 динара) од којих је 557.931,29 евра (45.433.349,00 динара). Укупан буџет за 2009. годину остао је на готово истом нивоу и износио је 1.014.463,66 евра (95.289.282 динара). Његова структура показује да је 551.868,24 евра (51.837.370,00 динара) издвојено за програме.

Приказ 31: Извори финансирања у 2008. и 2009. години

Приказ 32: Структура буџета у 2008. и 2009. години

Последње инвестиције и то од стране Града усмерене су на адаптацију сале Нишког културног центра. Као приоритетна улагања наводе се даљи радови у Великој сали – сређивање ентеријера, израда сцене и изградња гардеробе.

Табела 11: Последња инвестициона улагања

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ у динарима
адаптација сале	Град	2008	78.264,6	6.373.230,00
адаптација сале	Град	2009	84.119,5	7.901.400,00

- **Техничка опремљеност**
Нишки културни центар има 22 компјутера који су умрежени и имају приступ интернету.
- **Проблеми**
Нишки културни центар није навео проблеме.

Народно позориште Ниш

Народно Позориште у Нишу настављач је традиције првог нишког позоришта основаног 1887. године.

- **Просторни капацитети**

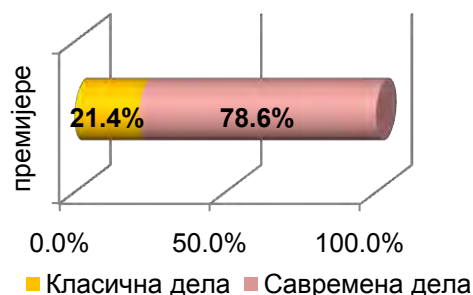
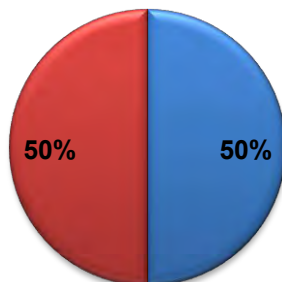
Позориште се налази у згради која датира из 1939. године на Синђелићевом тргу. Прво велико обнављање позоришне зграде било је 1968. године, друго 1986. године и треће током 2002. и 2003. године. Површина зграде коју Позориште користи је 2.000 м². Позориште има једну салу капацитета 546 места са сценом висине 11 м, површине 120 м² и порталом 7,5 x 5 м. Сцена има и ротациону бину.

- **Програми и публика**

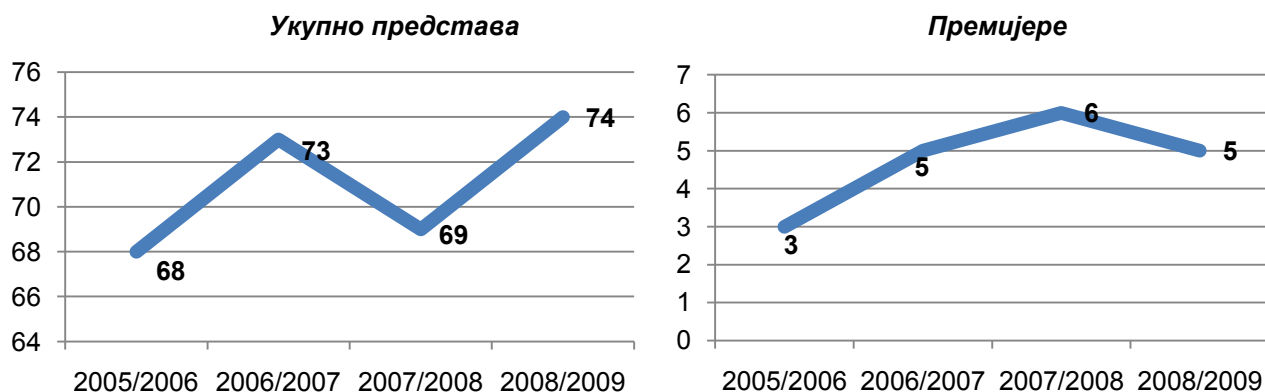
Број премијера нишког Народног позоришта у сезонама од 2005. до 2009. године је 14, док је укупан број изведених представа у истим сезонама 284. Укупан број гостујућих представа у истом периоду је 38, а 61 пут је нишко Позориште било у гостима у другим градовима.

Приказ 33: Број премијера у периоду од 2006. до 2009. године и удео према врсти дела које се обрађује

- Број премијера по текстовима домаћих писаца
- Број премијера по текстовима страних писаца

Приказ 34: Тенденција раста броја изведених представа (премијере и репризе) и премијера у последње четири сезоне

Када је реч о публици, у истом периоду представе нишког Народног позоришта видело је укупно 99.868 гледалаца укључујући представе изведене код куће и на гостовањима. Од тога је на гостовањима било 15.352, а у Нишу 84.516 гледалаца.

Пад броја гледалаца у посматраном периоду изражен је када су у питању гостовања, док је број гледалаца код куће у порасту.

Приказ 35: Број гостовања и гостујућих представа током четири сезоне

Приказ 36: Број гледалаца у периоду од 2005. до 2009. године

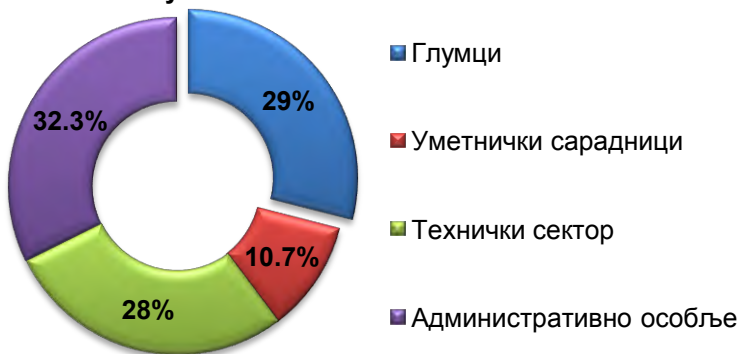
Приликом куповине улазница, Позориште даје попусте ђацима, студентима, пензионерима и војницима.

• **Кадрови**

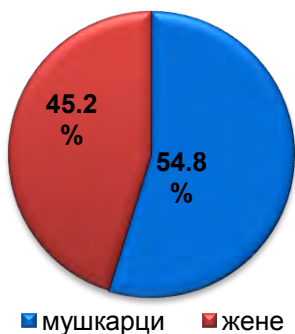
Укупно је у Народног позоришту у Нишу 93 стално запослених. Међу запосленима доминирају мушкарци, а када је у питању образовна структура, доминира средња стручна спрема. Просек година како запослених укупно, тако и само глумаца, је 48.

Структура запослених према занимању показује да у Нишком Народног позоришту ради 27 глумаца, 10 уметничких сарадника међу којима је један редитељ, 26 запослених у техничком сектору, и 30 запослених су административно и помоћно особље. У основној делатности ради 57% запослених.

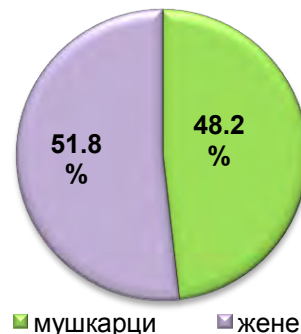
Приказ 37: Структура запослених према занимању

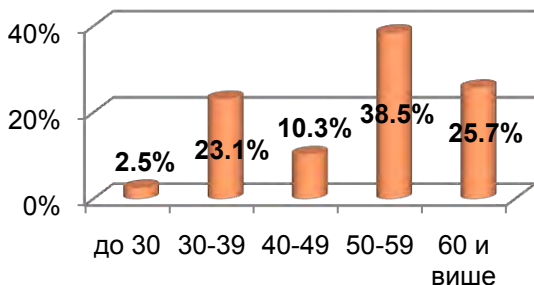
Приказ 38: Полна структура запослених у Позоришту
Укупно

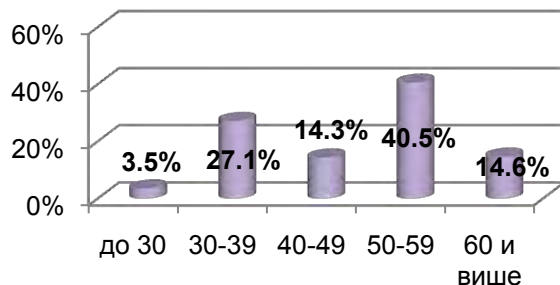
Глумци

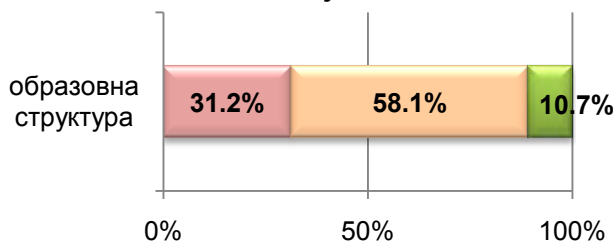
Приказ 39: Старосна структура запослених у Позоришту
Укупно

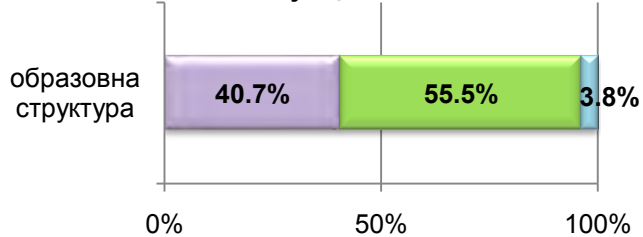
Глумци

Приказ 40: Образовна структура запослених у Позоришту
Укупно

Глумци

- више и високо образовање
- средње образовање
- основно образовање

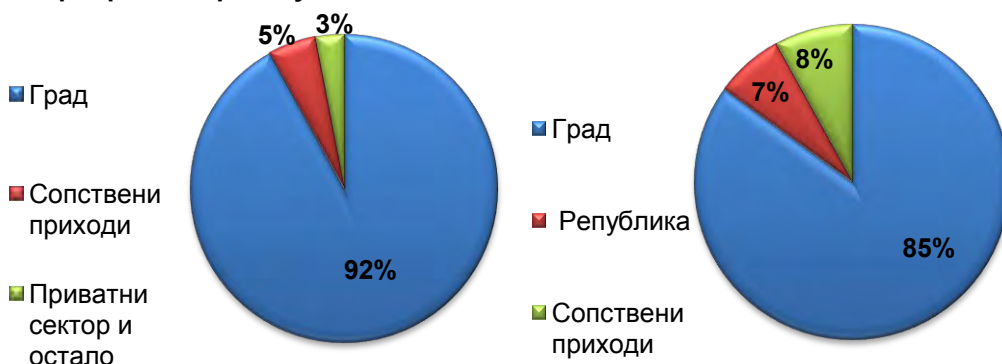
- више и високо образовање
- средње образовање
- основно образовање

Просечна старост глумаца је, као и свих запослених, 48 година. У погледу старосне структуре свих запослених, доминантан кадар је старости између 50 и 59 година. Народно позориште у Нишу има 16 волонтера.

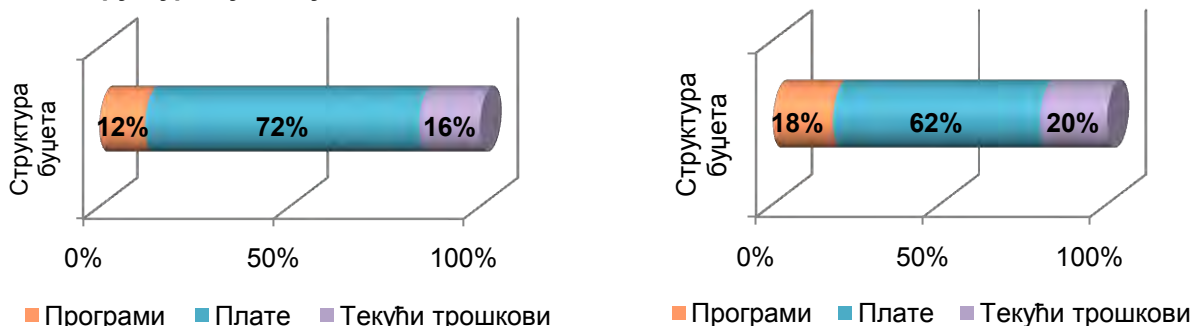
• Буџет

Укупан буџет Народног позоришта у Нишу у 2008. години износио је 1.078.030,94 евра (87.786.000 динара). Његова структура показује да је 129.363,71 евра (10.534.320,00 динара) издвојено за програме. Укупан буџет у 2009. години износио је 1.097.337,2 евра (103.073.650 динара) од чега је 194.067,20 евра (18.228.868,00 динара) потрошено на реализацију програмских активности.

Приказ 41: Извори финансирања у 2008. и 2009. години

Приказ 42: Структура буџета у 2008. и 2009. години

Док за инвестиције у 2008. години није наведено за шта су утрошене, инвестиције у 2009. години усмерене су на одржавање зграде и куповину опреме за Позориште. Као приоритетне инвестиције у Позоришту наводе куповину возила, путничког камиона, и комби возила, реконструкцију гледалишта и мале сцене, као и нова техничка решења на фасади и платоу.

Табела 12: Последња инвестициона улагања

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ у динарима
Нема података	НИП	2006.	320.567,2	24.963.070,00
Нема података	НИП	2007.	140.274,4	11.216.366,00
Нема података	Град	2008.	41.323,3	3.365.280,00
Капитално одржавање зграде	Град	2009.	67.234,1	6.315.344,00
Опрема	Република	2009.	21.959,1	2.062.634,00
Опрема	Сопствена средства	2009.	965,7	90.707,00
Опрема	Град	2009.	6.093,7	572.386,00

- **Техничка опремљеност**

Позориште има укупно 12 компјутера који су умрежени и имају приступ интернету.

- **Проблеми**

Као проблеме у позоришту наводе недовољно простора за радионице (столарску и браварску) и депо за сценографију, незавршену реконструкцију светлосног парка и сценског простора, недовољно средстава за функционисање позоришта и недостатак младих глумаца у ансамблу.

Позориште лутака Ниш

Професионално *Дечје позориште* са луткарском и живом сценом, професионалним ансамблом и сталним репертоаром основано је 1958. године у Нишу. Свој назив мења 1962. године када постаје *Позориште лутака*. У Позоришту се примењују различите луткарске технике: марионета, гињол, јавајка, сенке, црна кутија. Позориште има кројачку и столарску радионицу и моделарницу.

Позориште је члан асоцијација: UNIMA (*Union Internationale de la marionnette*) и ASSITEJ (*International Association of Theatre for Children Young People*).

- **Просторни капацитети**

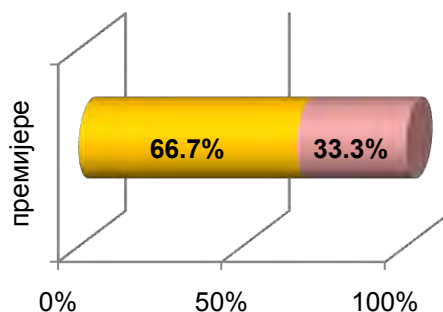
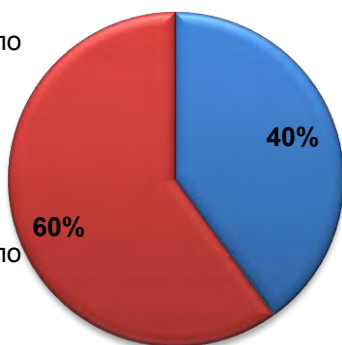
Од 1977. године Позориште користи зграду површине 2.500 м². Има салу капацитета 212 места и сцену са комплетном опремом и хидрауликом. Сцена је висине 15 м, површине 96 м² са порталом од 6 м² и има пропалиште.

- **Програми и публика**

Број премијера нишког Позоришта лутака у сезонама од 2005. до 2009. је 15, док је укупан број изведених представа у истим сезонама је 717. Укупан број гостујућих представа у истом периоду био је 11, а гостовања 41.

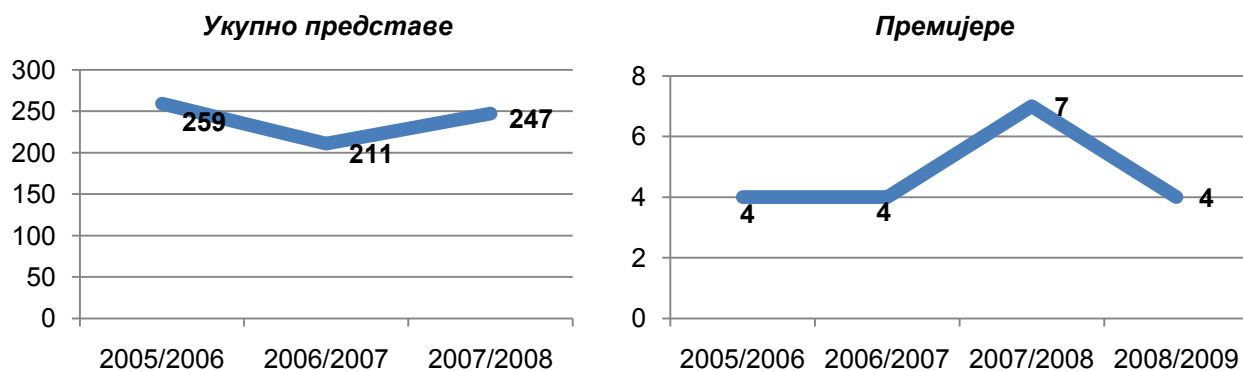
Приказ 43: Број премијера у периоду од 2006. до 2009. године и удео према врсти дела које се обрађује

- Број премијера по текстовима домаћих писаца
- Број премијера по текстовима страних писаца

■ Класична дела ■ Савремена дела

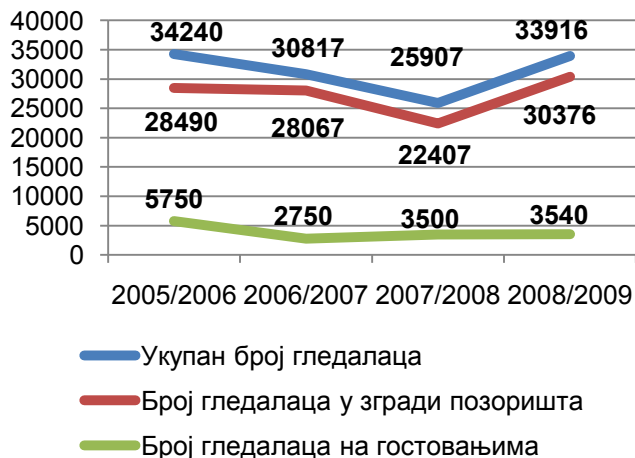
Приказ 44: Тенденција раста броја изведених представа (премијере и репризе) и премијера у последње четири сезоне

Приказ 45: Број гостовања и гостујућих представа током четири сезоне

Приказ 46: Број гледалаца у периоду од 2005. до 2009. године

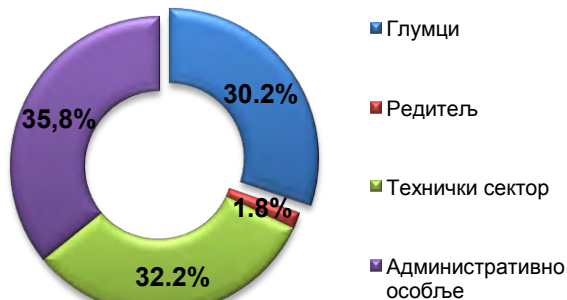
Позориште за куповину улазница попусте даје ђацима, економски угроженим категоријама становништва, и особама са инвалидитетом.

• **Запослени**

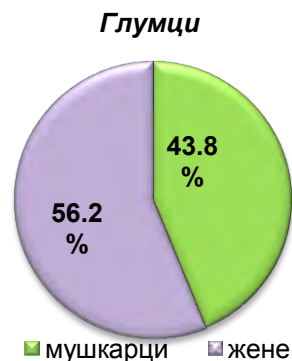
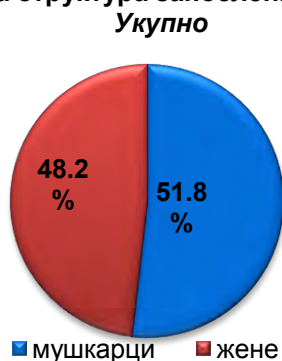
Укупно је у Позоришту лутака у Нишу 53 стално запослених. Међу запосленима више има жена, а када је у питању образовна структура, јасно доминира средња стручна спрема. Просек година свих запослених, као и глумачког ансамбла, је 44.

Структура запослених према занимању показује да је у Нишком луткарском позоришту 16 глумаца, један редитељ, 17 запослених у техничком сектору и 19 запослених као административно и помоћно особље. У основној делатности ради 64,1% запослених.

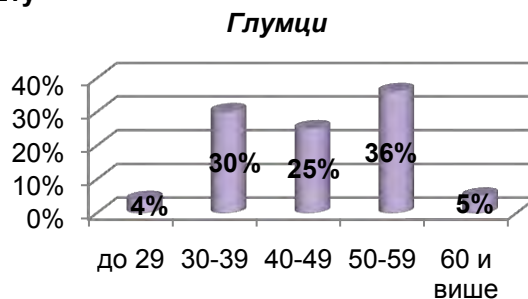
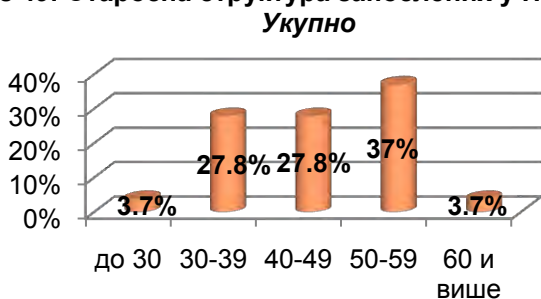
Приказ 47: Структура запослених према занимању

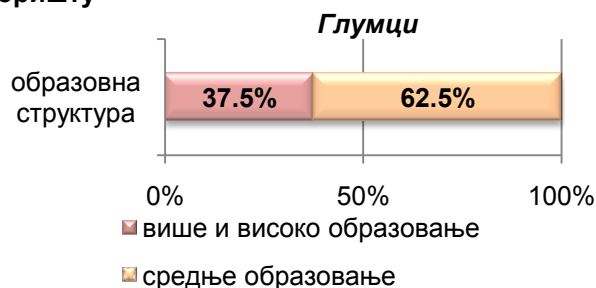
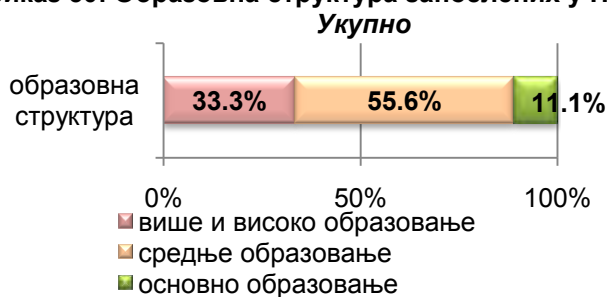
Приказ 48: Полна структура запослених у Позоришту

Приказ 49: Старосна структура запослених у Позоришту

Приказ 50: Образовна структура запослених у Позоришту

Позориште нема волонтере нити војнике на цивилном одслужењу војног рока.

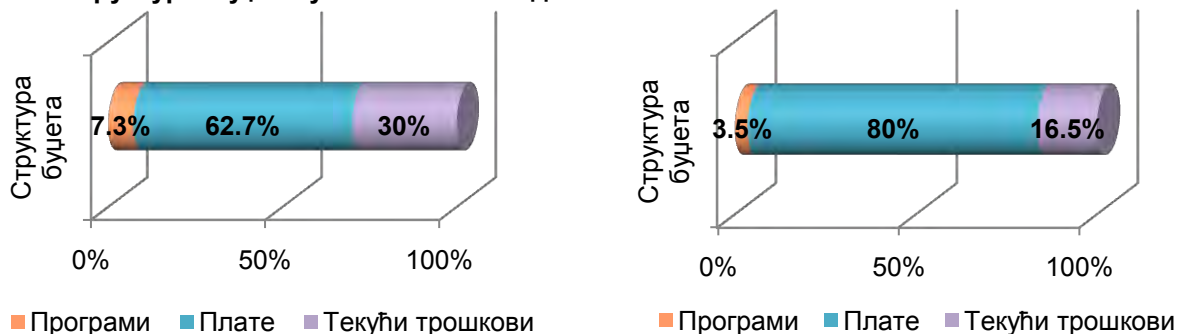
• Буџет

Укупан буџет Позоришта лутака у Нишу за 2008. годину износио је 547.894,06 евра (44.616.000 динара) од чега је 40.070,34 евра (3.263.000,00 динара) потрошено на реализацију представа. Укупан буџет за 2009. годину износио је 447.430,83 евра (42.027.491 динара). Део за програме износио је 15.836,87 евра (1.487.568,00 динара).

Приказ 51: Извори финансирања у 2008. и 2009. години

Приказ 52: Структура буџета у 2008. и 2009. години

После доградње објекта и набавке опреме, као приоритетна инвестициона улагања у Позоришту лутака наводе адаптацију позоришне дворане, сцене, фоајеа, изолацију терасе и потребу за путничким возилом.

Табела 13: Последња инвестициона улагања

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ у динарима
Доградња зграде позоришта	Град	2008.	34.976,3	2.848.184,00
Опрема за јавну безбедност	Град	2008.	5.729,5	466.562,00
Административна опрема	Град	2008.	1.382,8	112.600,00
Опрема за културу	Град	2008.	2.703,4	220.141,00
Опрема за културу	Град	2009.	2.543,6	238.926.40
Доградња објекта	Град	2009.	4.785,3	449.488,03

- **Техничка опремљеност**

Позориште лутака има 15 компјутера који су умрежени и са приступом интернету.

- **Проблеми**

Позориште није навело проблеме.

Нишки симфонијски оркестар

Нишки симфонијски оркестар основан је 1953. године и то је једини симфонијски оркестар у земљи изван Београда.

Активности Нишког симфонијског оркестра подразумевају приређивање премијерних концерата, концерата за омладину (педагошки концерти), свечаних концерата и академија, променадних концерата.

На репертоару оркестра налазе се дела од барока до музике XX века, као и вокално-инструментална дела, опере и камерна музика. Оркестар наступа у земљи и иностранству.

Нишки симфонијски оркестар је оснивач и организатор Нишких музичких

свечаности (НИМУС), фестивала који има 30 година дугу традицију.

- **Просторни капацитети**

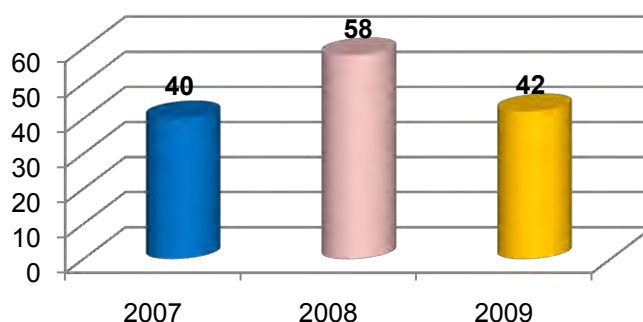
Нишки симфонијски оркестар користи зграду која има статус културног добра. С обзиром на то да зграда није наменски грађена, недостају простори фоајеа, билетарнице, гардеробе за посетиоце и музичаре, и камерне дворане за рад по групама. Простор је уступљен, и Оркестар га користи без надокнаде.

- **Програми и публика**

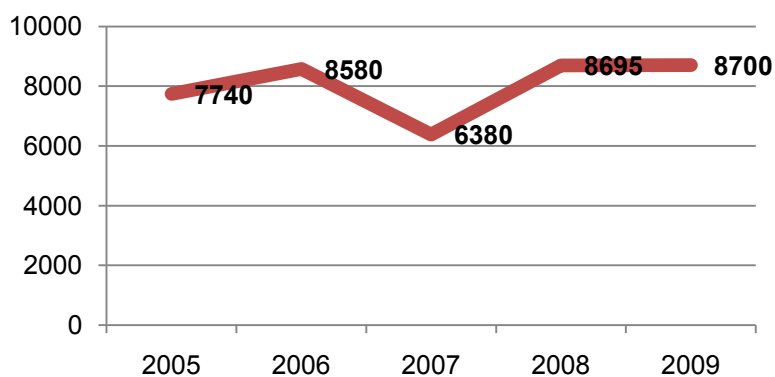
У периоду од 2007. до 2009. године Нишки симфонијски оркестар је имао 140 наступа у граду Нишу, док је у другим градовима наступио свега два пута. Наступе у иностранству није имао, осим учешћа на фестивалу *Олимпус* у Грчкој 2005. године.

Поред концерата, Нишки симфонијски оркестар у свом простору организује и друге културне садржаје. Сарађује са бројним уметницима из земље и иностранства. Нишки симфонијски оркестар сарадњу остварује са свим установама културе на локалном нивоу.

Приказ 53: Број наступа у периоду 2007. до 2009. године

Приказ 54: Тенденција кретања броја публике у периоду од 2005. до 2009. године

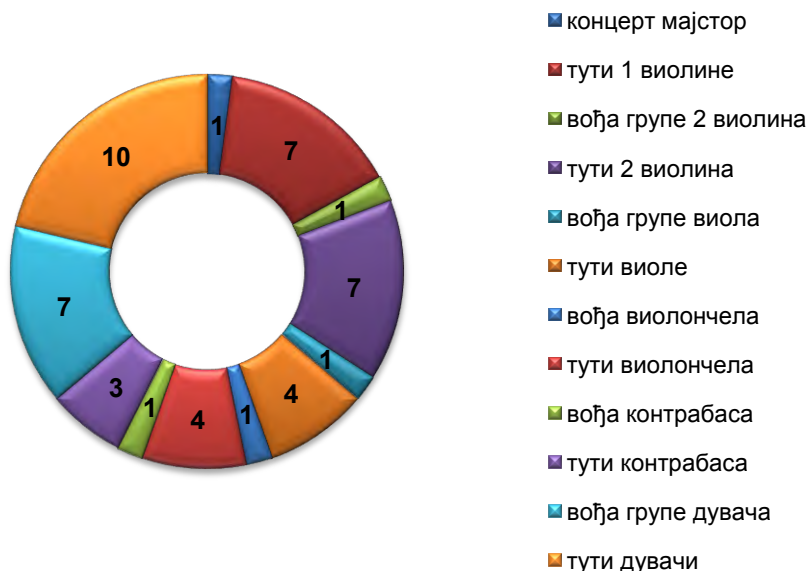
За своје програме Нишки симфонијски оркестар наплаћује улазнице чија се цена креће у распону од 300 до 500 динара. Попуст имају ђаци и студенти, за које улаз стаје 200 динара

- **Кадрови**

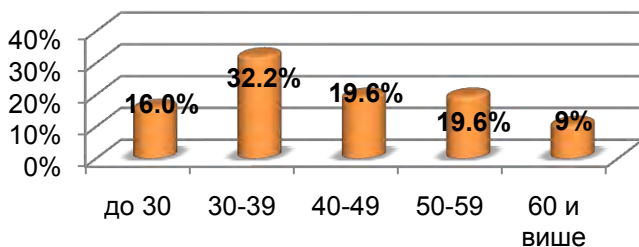
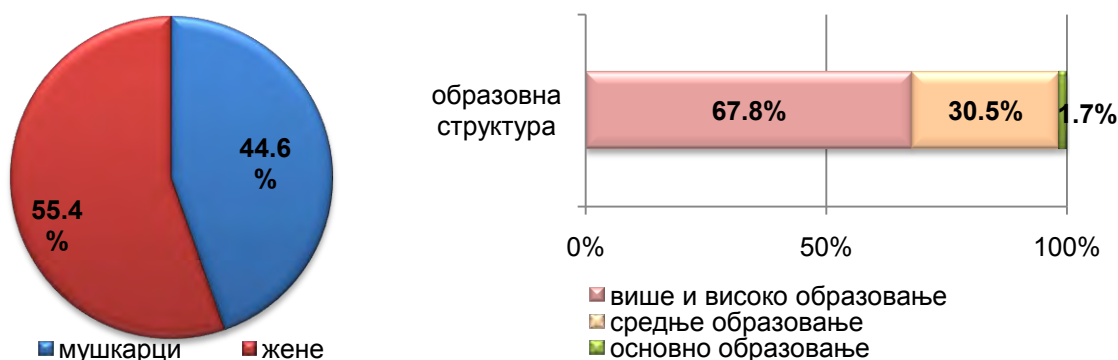
Укупно је у Нишком симфонијском оркестру 56 стално запослених. Полна структура показује да је међу запосленима процентуално више мушкараца него жена. Када је у питању образовна структура, нешто више од 60% запослених има вишу и високу стручну спрему. Просек година запослених је 42.

Структура оркестра показује да Нишки симфонијски оркестар има следеће групе: група виолине, група виоле, група виолончела, група контрабаса, и група дувачи.

Приказ 55: Број запослених према врсти инструмента

Приказ 56: Полна, образовна и старосна структура запослених

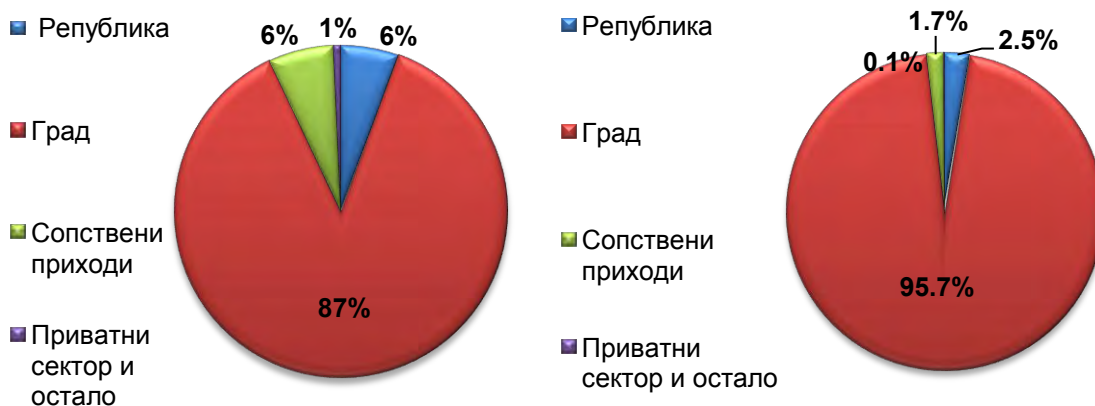
У погледу старосне структуре, највише кадра је старости између 30 и 39 година.

• **Буџет**

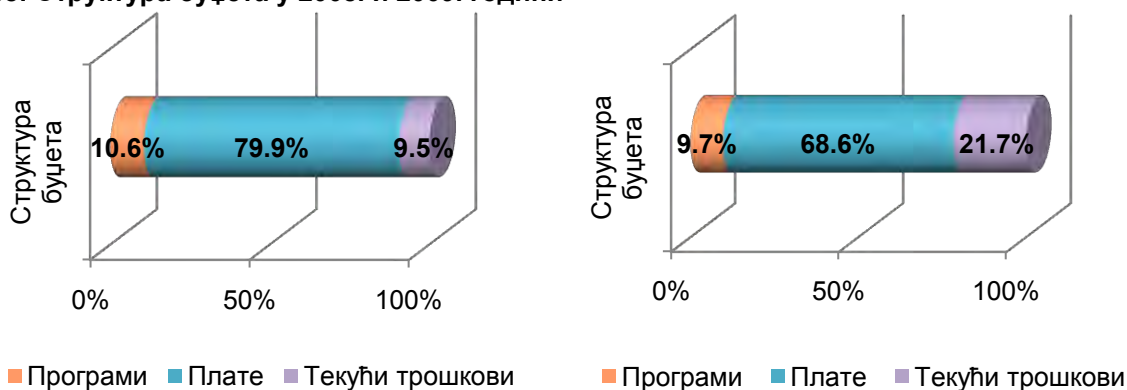
Укупан буџет Нишког симфонијског оркестра за 2008. годину износио је 724.250,23 евра (58.977.000 динара). Његова структура показује да је 76.770,52 евра (6.521.562,00 динара) или 10,6% издвојено за програме

Укупан буџет ове установе за 2009. годину износио је 705.317,86 (66.251.000 динара), а за програмски део утрошено је 9,7% или 68.415,83 евра (6.426.347,00 динара).

Приказ 57: Извори финансирања у 2008. и 2009. години

Приказ 58: Структура буџета у 2008. и 2009. години

Оркестар није навео последња инвестициона нити приоритетна улагања.

- **Техничка опремљеност** – нема података

- **Проблеми**

Оркестар као проблеме наводи недостатак фоајеа, непостојање гардеробе за музичаре и посетиоце, недостатак апартмана за гостујуће уметнике (диригенте, солисте...) и непостојање камерне дворане за рад са групама.

Управни одбори установа културе

Податке о структури управног одбора у нишким кућама културе доставило је шест од девет установа: Историјски архив, Народна библиотека *Стеван Сремац*, Завод за заштиту споменика културе, Савремена галерија, Народно позориште и Позориште лутака. Податке није доставио Народни музеј, Нишки културни центар и Нишки симфонијски оркестар.

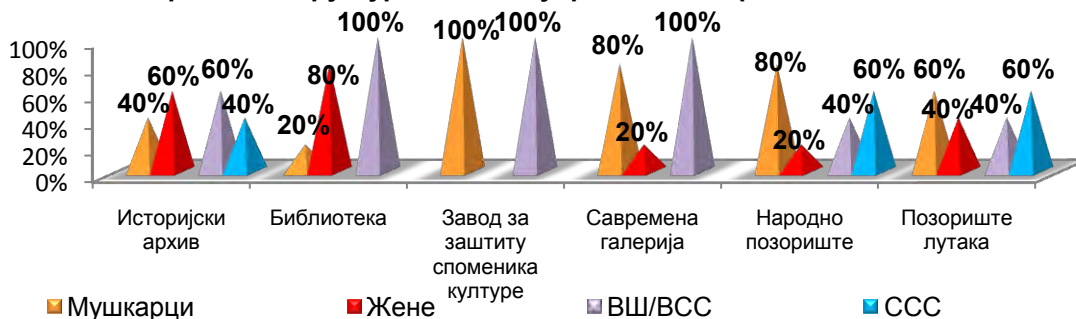
На основу пристиглих података можемо закључити да се у управним одборима нишких установа културе већином налазе особе стручне за културне делатности у којима су ангажовани.

Табела 14: Број чланова и структура управних одбора према занимању по установи

Установа	Укупан број чланова	Број чланова постављен од стране града	Број чланова из редова запослених	Занимање чланова управних одбора по установама
Историјски архив	5	3	2	1.дипломирани социолог 2.дипломирани социолог 3. пензионер 4.архивски помоћник 5.економиста
Народна библиотека <i>Стеван Сремац</i>	5	3	2	1.дипломирани социолог 2.професор математике 3.професор информатике 4.професор књижевности 5.професор књижевности
Завод за заштиту споменика културе	5	3	2	1.дипломирани правник 2.доктор грађевинских наука 3.дипломирани економиста 4.археолог 5.архитекта
Савремена галерија	5	3	2	1. дипломирани сликар 2. дипломирани сликар 3. дипломирани сликар 4. дипломирани сликар 5. професор енглеског језика
Народно позориште	5	3	2	1.пензионер 2.дипломирани психолог 3.техничар 4.мајстор светла 5.глумац
Позориште лутака	5	3	2	1.машински инжењер 2.машински техничар 3.лабораторијски техничар 4.инжењер електротехнике 5.текстилни техничар

Полна структура чланова управних одбора нишких установа културе је у корист мушкараца (63,3%) и особа са вишом и високом стручном спремом (73,3%)

Приказ 59: Полна и образовна структура чланова управних одбора

Чланство у управним одборима установа културе у Нишу није плаћена функција. Одбори се састају често, од четири до око 10 пута годишње.

Табела 15: Број састанака управних одбора установа у периоду од јануара 2008. до октобра 2009. године

Установа	Састанци управних одбора	
	2008	Јануар – октобар 2009
Историјски архив	5	5
Народна библиотека <i>Стеван Сремац</i>	9	9
Завод за заштиту споменика културе	4	6
Савремена галерија	10	8
Народно позориште	7	10
Позориште лутака	8	10

Ставови запослених у установама културе

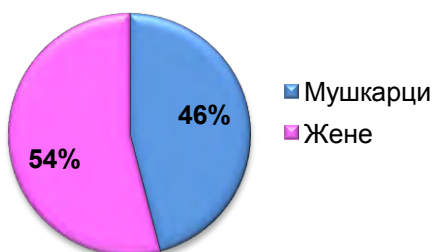
Упитник за запослене у Нишу попунило је свега 13,2% запослених што доводи до нерепрезентативности узорка и немогућности закључивања и уопштавања резултата. Због тога анализа ставова запослених у култури у Нишу није рађена.

Ставови грађана Ниша о култури у њиховом граду

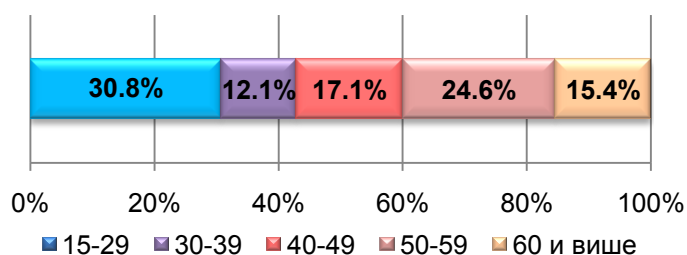
Квантитативни део истраживања базиран је на обради одговора из 390 упитника прикупљених од грађана Ниша у октобру и новембру 2009. године. Удео питања на која грађани нису дали одговор је 4,8%. Приликом анализе она неће бити узимана у обзир.

Приказ 60: Структура узорка

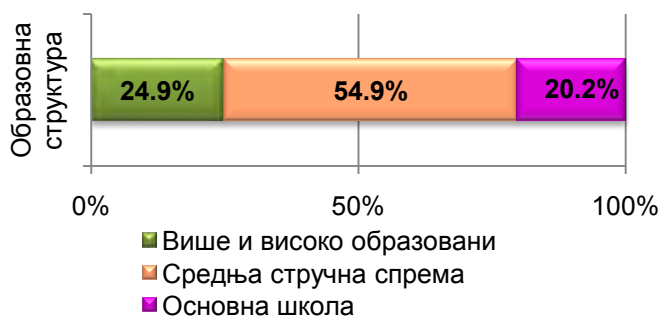
Полна структура

Старосна структура

Образовна структура

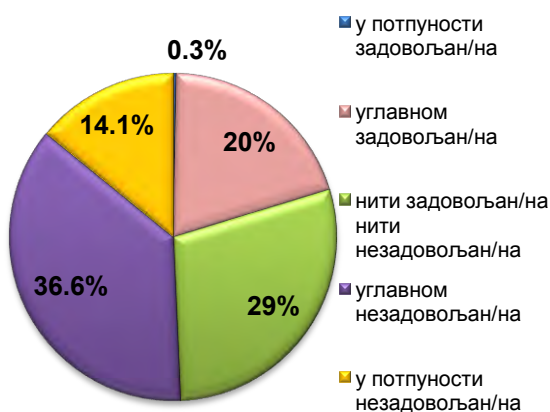

• **Задовољство стањем у култури**

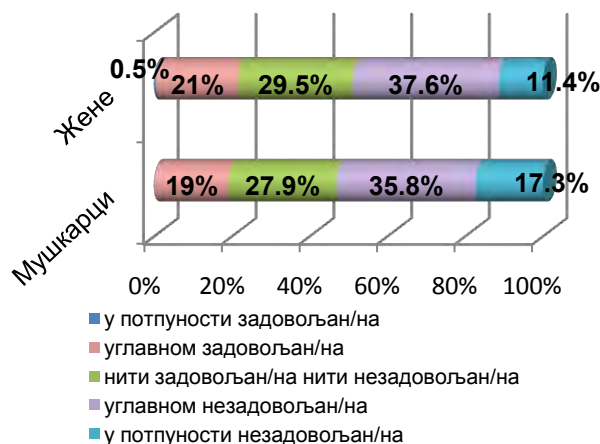
На основу одговора испитаника, можемо закључити да су становници Ниша незадовољни стањем у култури у свом граду. Наиме, само један испитаник изразио је потпуно задовољство стањем у култури града Ниша, а 20% истиче да је углавном задовољно културом. Са друге стране више од половине (50,8%) је незадовољно садржајима из културе. Остали испитаници, њих 29%, одредили су се за неодређени став „нити сам задовољан/на нити незадовољан/на“ што указује на неспремност да ли да се према култури у Нишу одреде позитивно или негативно. Такође такав одговор може значити да су понекад задовољни, а понекад не културним садржајима који им се нуде и начином на који област културе функционише.

Жене су нешто задовољније културом у Нишу од мушкараца. Када је старосна структура у питању, приметно је да „у потпуности задовољних“ нема, изузев 1% у категорији грађана педесетих година који показују и највеће задовољство културом у Нишу. Најнезадовољније (збирно гледано одговори „углавном незадовољан“ и „у потпуности незадовољан“) су најмлађе категорије грађана (највише они у тридесетим, а одмах потом и најмлађи испитаници). Када је образовна структура у питању, нанезадовољнији су више и високообразовани, а најзадовољнији су испитаници основног образовања.

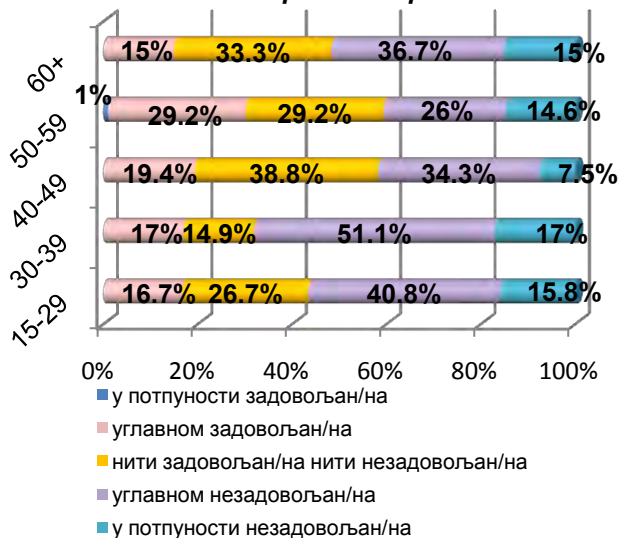
Приказ 61: Задовољство грађана стањем у култури града
Укупно

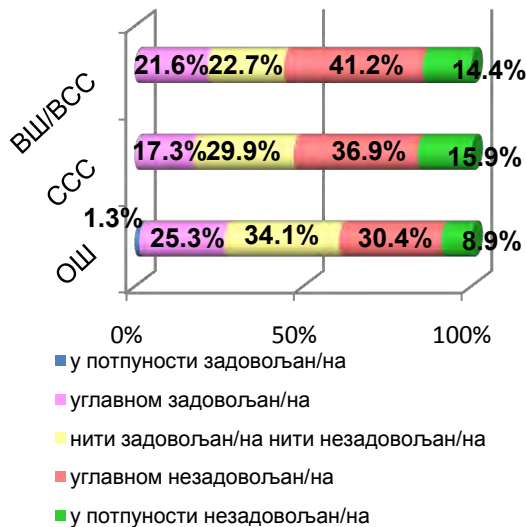
Према полу

Према старости

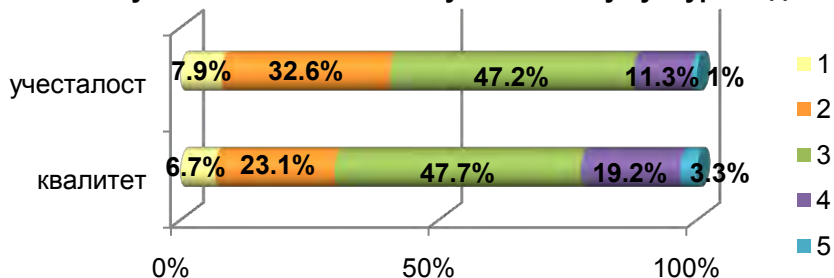
Према стручној спреми

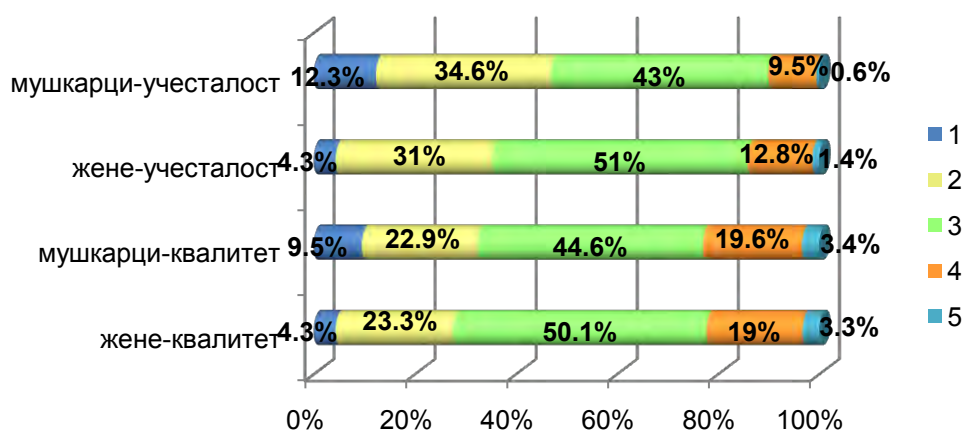
Када су квалитет и учесталост дешавања у питању, грађани се у највећем броју одлучују за осредњу оцену три у систему од један до пет. Уколико из анализе изузмемо „добр“ оцену, грађани Ниша су више незадовољни него задовољни и бројем догађаја и квалитетом садржаја који им се нуде.

У оквиру полне структуре, мушкарци су нешто критичнији у оцењивању оба параметра културних садржаја, те чешће него жене дају ниске оцене. Жене се у већем проценту него мушкарци одлучују за оцену три која може указивати на неодлучност или индиферентност.

Приказ 62: Оцене испитаника у вези са квалитетом и учесталошћу културних дешавања

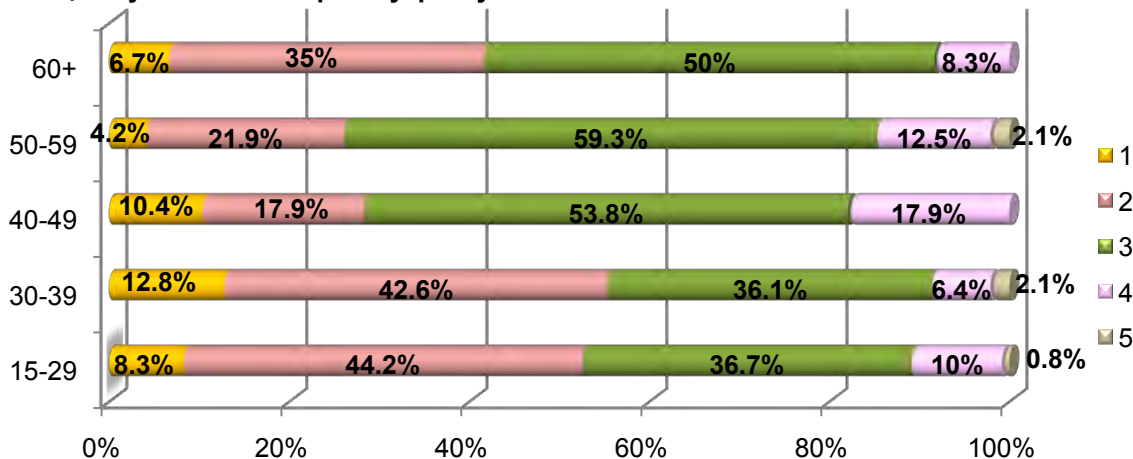

Приказ 63: Оцене испитаника квалитета и учесталости према полу

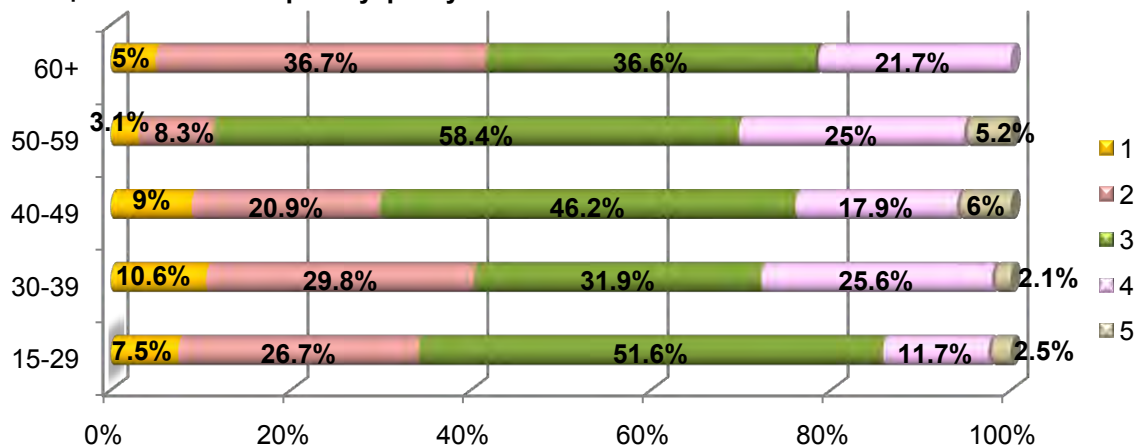

Када се узраст испитаника узме у обзир, највећи проценат ниских оцена („довољних“ и „недовољних“) о броју дешавања у граду дато је од стране испитаника између 30 и 39 година. И испитаници до 29 година такође ниско оцењују учесталост догађања. Квалитетом дешавања најнезадовољнији су најстарији испитаници, па потом најмлађе категорије. Ако узмемо у обзир чињеницу да су најмлађе категорије најнезадовољније укупном сликом културе, овакви резултати могу указивати да културни програми нису примерени бројем, а слабо и садржајем млађим категоријама становништа. И најстарији сматрају да би садржаји требало да буду примеренији њиховим жељама. У та два правца треба ширити и културну понуду Ниша.

Приказ 64: Оцене учесталости према узрасту испитаника

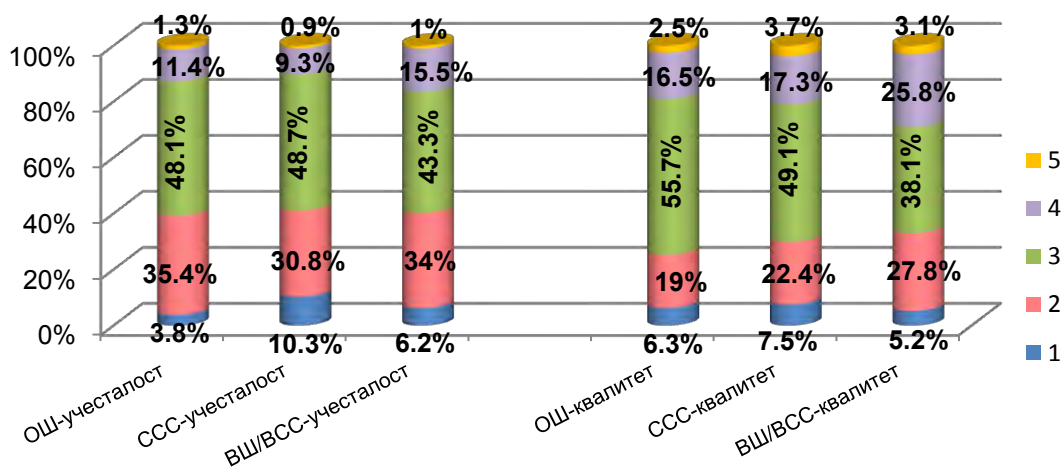

Приказ 65: Оцене квалитета према узрасту испитаника

Пресек степена образовања и испитиваних параметара културних дешавања показује да ниске оцене (јединице и двојке) за број дешавања у највећем броју дају испитаници са средњом школом, потом они са вишим и високим образовањем, а за квалитет факултетски образовани испитаници па потом средњеобразовани. Високе оцене (4 и 5) и за бројност и за квалитет дешавања у граду у највећем броју дају више и високообразовани.

Приказ 66: Оцена учесталости и квалитета према степену образованости испитаника

• Развијеност појединих области културе у Нишу

Ниједна област културе није од стране испитаника већински оцењена високим оценама. Чак осам од десет области су оцењене већински негативно. Највише високих оцена („врло добрих“ и „одличних“) добио је културни аматеризам, а потом „занимљивост културних садржаја“ мада је и у оквиру ових сегмената удео ниских оцена већи од удела високих оцена, а доминацију има неодређена, оцена три у систему од један до пет. Дакле, испитаници сматрају да би свим понуђеним параметрима културне понуде и културне политике требало посветити много више пажње. Највише ниских оцена добила је област истраживања потреба публике што је потпуно у складу са исказаним незадовољством параметрима културних садржаја који су анализирани у претходном делу.

У табелама које следе приказане су фреквенције одговора, с тим да смо како би имали јаснији увид у расподелу позитивних, неутралних и негативних ставова по датим питањима, поредили два супротна пола у мерењу интезитета.

- - збирни приказ оцена четири и пет када је позитивни став већински
- - неутралан одговор, оцена три, у случајевима када исти доминира
- - збирни приказ оцена један и два када је негативан став већински

Значајан је и број „не знам“ одговора као начин сагледавања упућености грађана у поједине сегменте културе.

Табела 16: Рангирање области културе према ниским („недовољним“ и „довољним“) оценама испитаника (у процентима)

Ранг	Област културе	Оцене 1 и 2	Оцена 3	Оцене 4 и 5	Не знам	Ранг	Област културе	Оцене 1 и 2	Оцена 3	Оцене 4 и 5	Не знам
1	истраживање потреба публике	61,3	16,2	4,6	17,9	6	неговање традиције и заштита културне баштине	47,2	31,8	14,1	6,9
2	заступљеност културних садржаја према етничким групама	59,5	13,6	5,1	21,8	7	промоција садржаја од стране установа	43,6	31,3	17,2	7,9
3	развијеност културног туризма	57,9	25,9	10,3	5,9	9	сарадња установа на локалном нивоу	42,3	23,6	10	24,1
4	заступљеност међународне сарадње	54,1	20,8	7,7	17,4		развијеност културног аматеризма	31,7	32,6	26,7	9
5	развијеност савременог стваралаштва	48,5	24,6	8,2	18,7	8	занимљивост културних садржаја	29,5	47,7	17,7	5,1

Када се дистрибуција одговора сагледа кроз полну, старосну и образовну структуру, у свим категоријама област културног аматеризма налази се на првом месту по броју високих оцена.

На другом месту смењују се „занимљивост културних садржаја“ (код оба пола, најстаријих грађана и оних у четрдесетим годинама, као и код средњеобразованих), „промоција садржаја од стране установа“ (код најмлађих испитаника, оних у тридесетим и педесетим годинама, и грађана са основном школом), „неговање традиције и заштита културне баштине“ (код испитаника у тридесетим годинама и код високообразованих).

На трећем месту према броју високих оцена код најмлађих и испитаника у четрдесетим годинама, грађана са основним и факултетским образовањем нашла се „занимљивост културних садржаја“. „Промоцију садржаја од стране установа“ на трећу позицију стављају жене, најстарији грађани и они са средњом школом. Област заштите и неговања традиције на трећој позицији нашла се код мушкараца и испитаника у четрдесетим годинама живота, док грађани у тридесетим годинама на трећу позицију својим високим оценама стављају међусобну сарадњу нишких установа културе.

• Начин информисања о културним дешавањима у граду

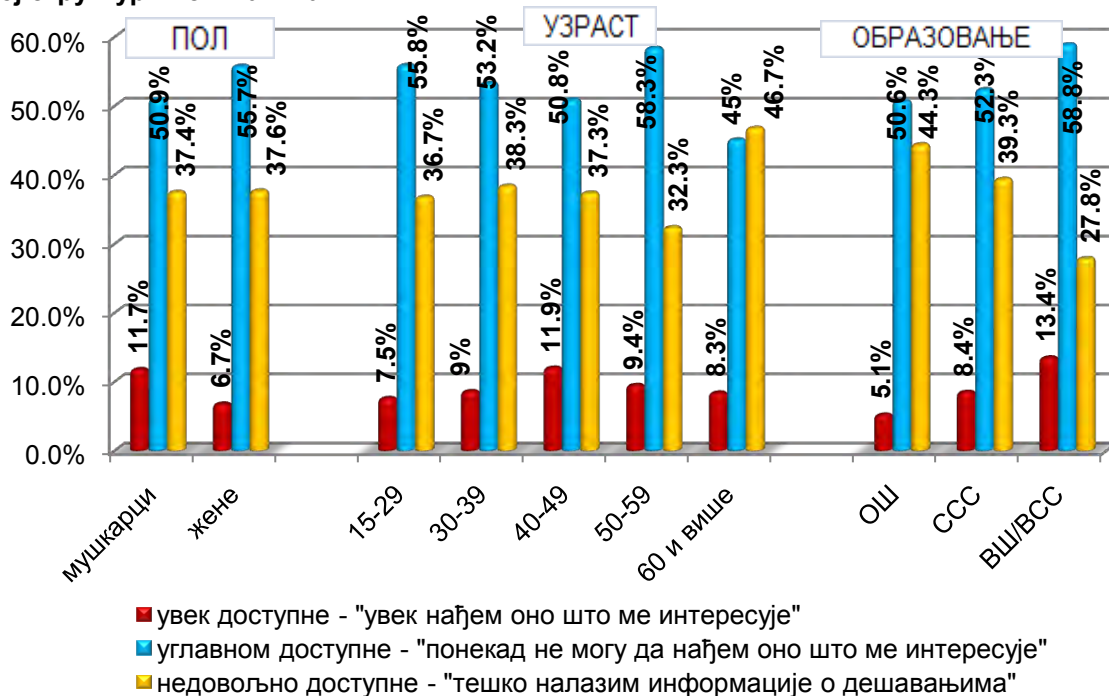
Према одговорима испитаника, више од трећине Нишлија, њих 37,4%, често не може да дође до информација које су им потребне, насупрот 9% оних који кажу да су им информације о култури увек доступне, док највећи проценат 53,6% представља „златну средину“ којој су информације „углавном доступне“ што значи да тек понекад не могу да дођу до информација које их занимају када су културни догађаји у питању.

Дистрибуција одговора према полној, старосној и образовној структури показује да се мушкарци, збирно гледано одговоре „увек доступне“ и „углавном доступне“, осећају за нијансу информисанији у односу на жене. У већем броју него жене мушкарци истичу да су им информације увек доступне.

У оквиру старосне структуре најстарији испитаници показују највећи проценат одговора о недовољној доступности информација. За њима следе испитаници у тридесетим годинама. Грађани у педесетим годинама у највећем броју сматрају да су информисани о ономе што се дешава у граду. Највећи постотак одговора „увек доступне“ имају испитаници у четрдесетим годинама, а најмањи најмлађи.

Кроз визуру образовне структуре информисаност расте са степеном стручне спреме, а осећај недоступности информација опада. Скоро половина основнообразованих истиче да су им информације о културним дешавањима у њиховом граду „недовољно доступне“ насупрот нешто више од четвртине испитаника са вишом и високом стручном спремом.

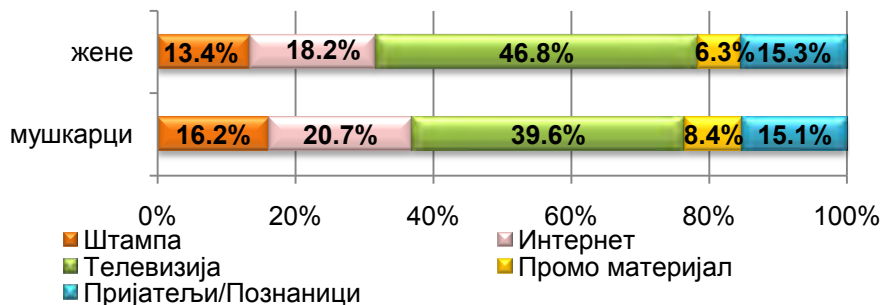
Приказ 67: Доступност информација о културним дешавањима према полу, старосној и образовној структури испитаника

Када је о изворима информација реч, највећи број Нишлија се о култури најчешће информиса преко телевизије (43,6%), затим путем интернета (19,2%), па путем пријатеља и познаника (15,1%), штампаних медија (14,6%), а најмање преко промотивног материјала (7,2%).

Жене се у већем проценту од мушкараца информисају преко телевизије и за нијансу чешће преко својих социјалних мрежа, док мушкарци у већем проценту него жене користе све остале изворе информација из културе.

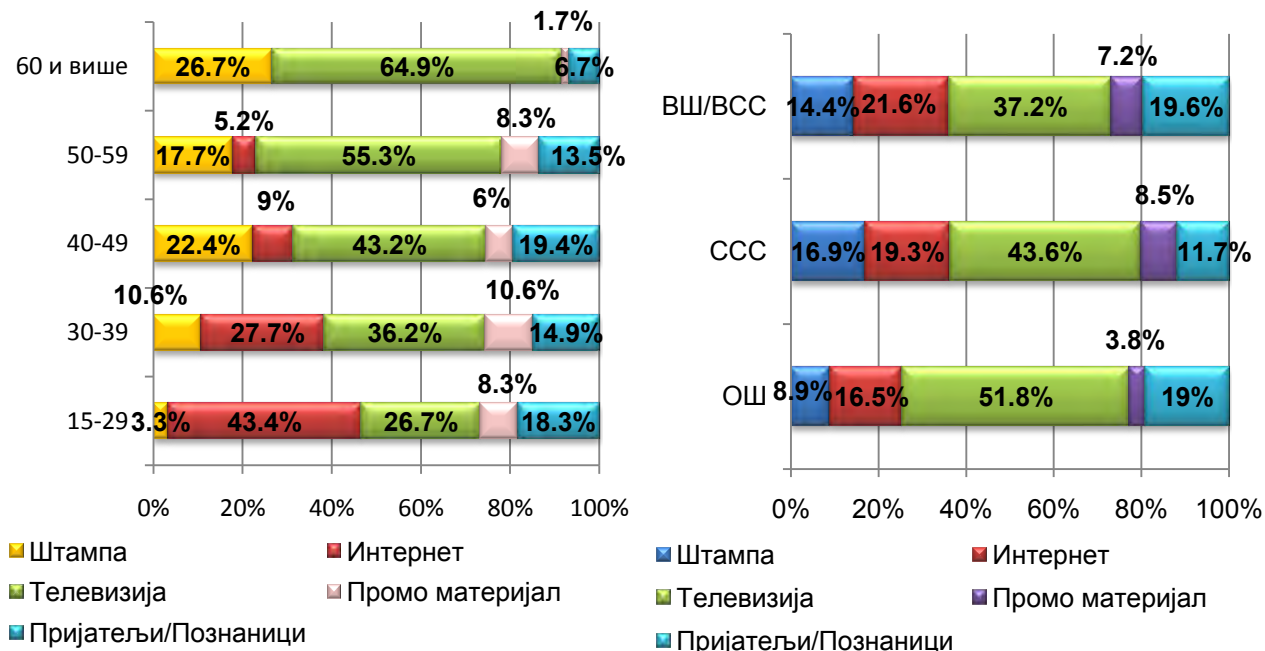
Приказ 68: Начини информисања према полу

Све старосне категорије се у највећем проценту информисају путем телевизије, изузев најмлађих грађана Ниша који највише користе интернет да би се информисали о културним дешавањима. Удео коришћења интернета ради добијања информација о културним дешавањима опада, а телевизије расте са порастом броја година испитаника. Код најмлађих испитаника као други извор информација користи се телевизија. Испитаници у тридесетим годинама на друго место као извор информација стављају интернет. Код испитаника старијих од 39 година на другој позицији су штампани медији. Код свих старосних категорија на трећем месту као извор информација из културе налазе се социјалне мреже.

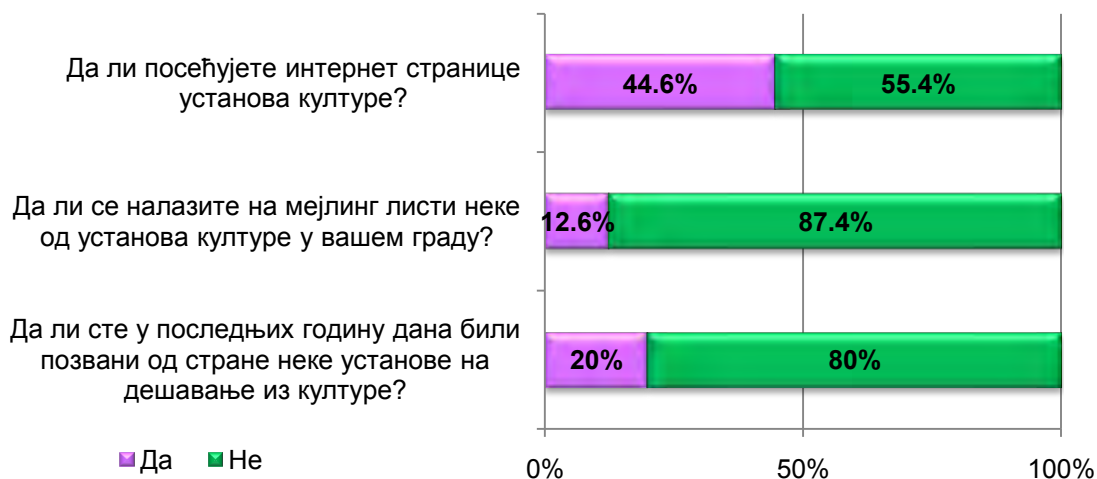
Основнообразовани становници Ниша у већем проценту од осталих користе телевизију, високообразовани социјалне мреже и интернет, док средњеобразовани чешће од осталих образовних група користе промо материјал и штампане медије како би се информисали о културним дешавањима.

Приказ 69: Начини информисања према старосној и образовној структури испитаника

Интернет презентације градских установа културе редовно посећује 6,4% испитаника, повремено то чини 38,2%. Према броју оних који се налазе на мејлинг листама установа културе Ниш предњачи у односу на многе градове Србије са 12,6% оних који електронским писмима долазе до информација о дешавањима. Лични позив да посети неки културни догађај упућен од стране градских установа примило је 20% испитаника, и то најчешће од стране Културног центра, па од стране Савремене галерије.

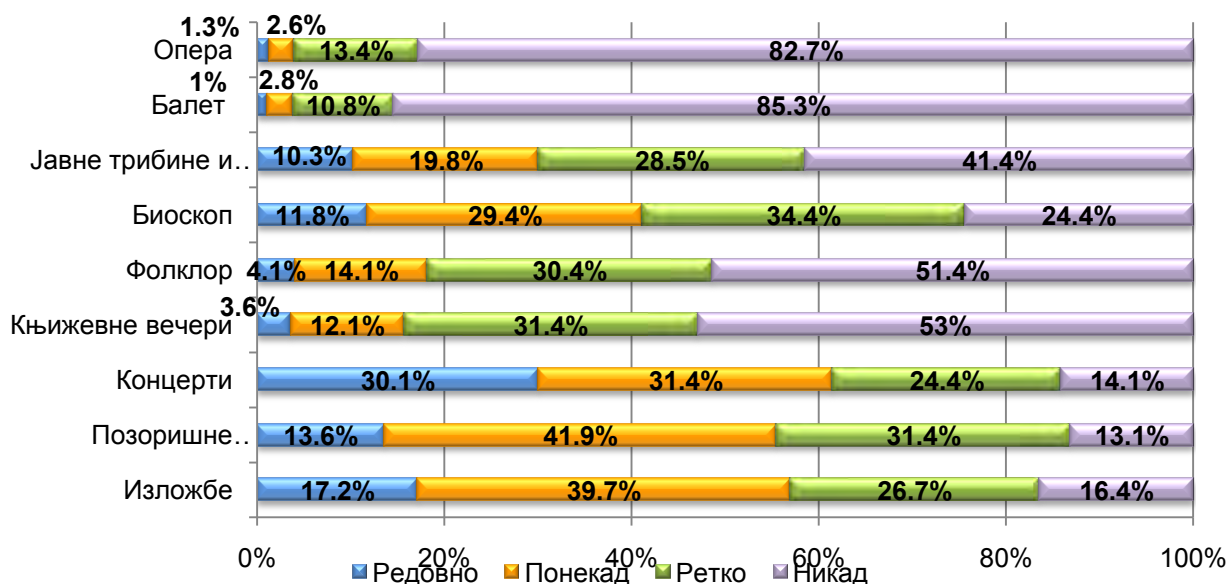
Приказ 70: Информисање ангажовањем грађана и/или установа културе

Учесталост посете различитих културних садржаја

Од културних садржаја грађани Ниша најредовније посећују концерте и изложбе, па позоришне представе. Културно дешавање на којем никад није био највећи број испитаних, након опере и балета који имају ниску посећеност, јесу књижевне вечери са 51,4% одговора „никад нисам био/била“ и фолклор са 53% истих одговора.

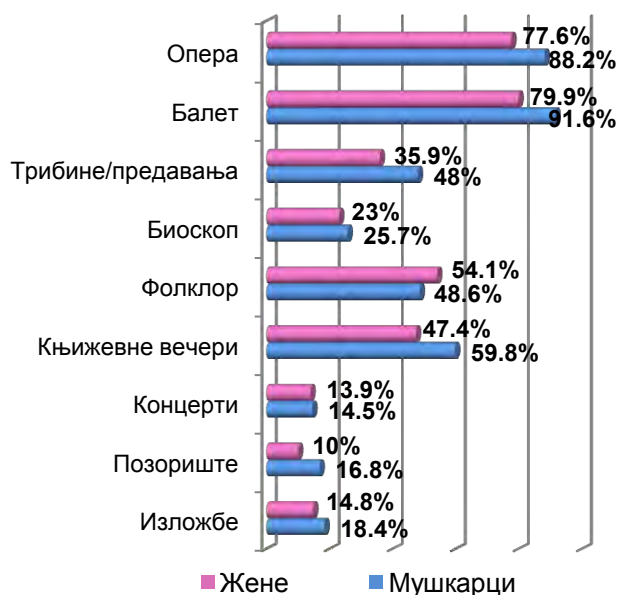
Приказ 71: Укупна учесталост посете различитих културних садржаја (у редовне посетиоце рачунају се они који „увек“ и „често“ посећују дешавања)

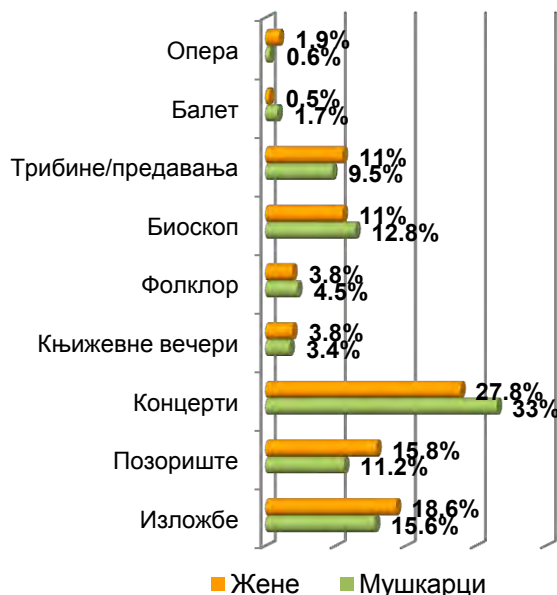
Редовних посетилаца³ културних дешавања у Нишу у просеку по свим врстама садржаја има 10,3%. Уколико из анализе изуземо балет и оперу, редовне публике је 13%.

Жене су у већем броју редовни посетиоци на изложбама, позоришним представама, књижевним вечерима и трибинама, а мушкарци на концертима, фолклорним манифестацијама, биоскопским садржајима и балетским програмима. Жене су бројнија публика на свим дешавањима изузев на фолклорним манифестацијама, у смислу да је међу њима већи број оних које су барем једном биле на неком културном дешавању што се може видети из дистрибуције одговора „никад нисам био/ла“ у приказу која следи.

Приказ 72: Дистрибуција одговора „никад“ (нисам био/ла на том дешавању) према полу

Приказ 73: Процент редовних посетилаца према полној структури

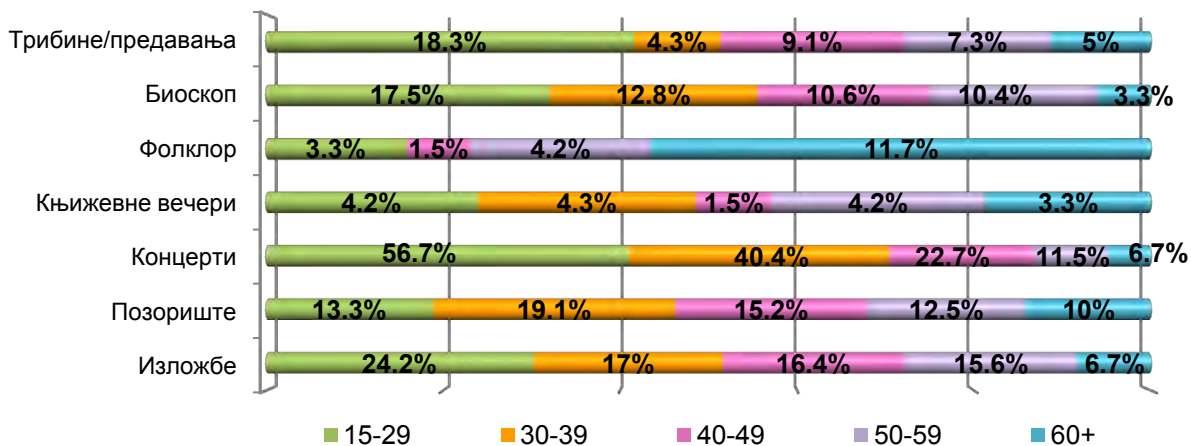

³ У анализи се прави разлика између редовних посетилаца (оних који на питања о посети дају одговоре „увек“ - кад год има неко дешавање одем на њега, и „често“ – кад год има нешто што ми се допада, одем) и највећег броја посетилаца као категорије у којој има највише оних који су били на одређеном дешавању, без обзира на учесталост.

Кроз визуру старосне структуре, испитаници од 15 до 39 година старости су најредовнија публика на свим садржајима изузев фолклорних манифестација, док су најстарији грађани најређи посетиоци већине културних програма.

Код најмањих испитаника, до 29 година старости, као и код испитаника у тридесетим и четрдесетим годинама живота, на првом месту по редовности посете су концерти, па изложбе код најмлађих и испитаника у четрдесетим, а позоришни садржаји код испитаника у тридесетим годинама. На трећој позицији код најмлађих испитаника су трибине, код грађана у тридесетим изложбе, а код оних у четрдесетим позоришне представе. Публика у педесетим годинама најредовнија је на изложбама, па на позоришним представама, а затим на концертима. Испитаници од 60 и више година најредовније посећују фолклорне манифестације, затим позориште, па подједнако концерте и изложбе.

Приказ 74: Редовна посета програма према старосној структури испитаника (тип манифестације са највећим бројем „увек“ и „често“ одговора)

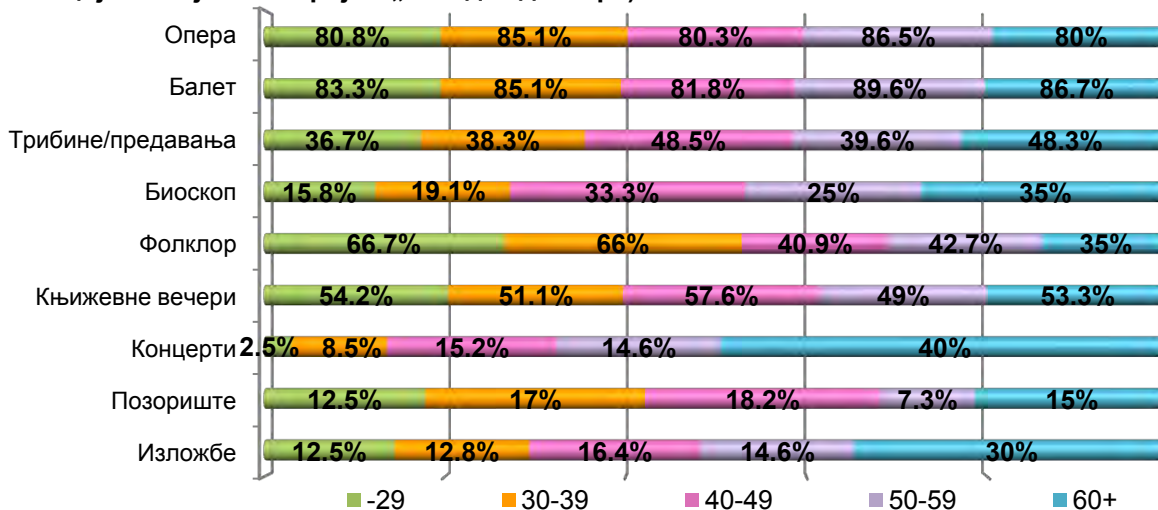
Као што се види из броја „никад“ одговора у приказу који следи, изложбе, концерти, биоскопске пројекције, трибине и балетски садржаји су у највећем броју посећени од стране најмлађих грађана, а најмање од стране најстаријих када је реч о изложбама, концертима и биоскопу, односно оних у четрдесетим када су у питању трибине, и оних у педесетим када су у питању балетске приредбе.

Позоришне представе и књижевне вечери у највећем броју посећују испитаници у педесетим годинама, а у најмањем броју они у четрдесетим годинама живота.

У фолклорним садржајима у највећем броју уживали су најстарији, а у најмањем најмлађи грађани Ниша.

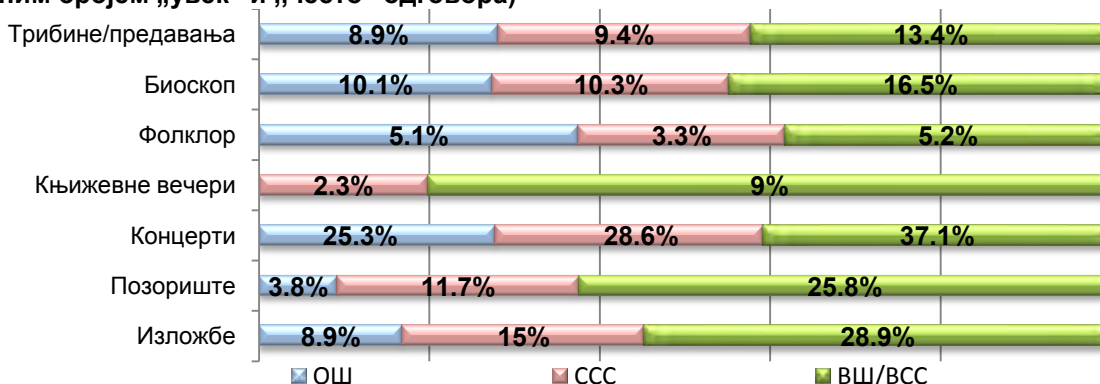
У опери су у највећем броју имали прилику да уживају најстарији испитаници, а најмање они у педесетим годинама живота.

Приказ 75: Најмања посећеност програма према старосној структури испитаника (тип манифестације са највећим бројем „никад“ одговора)

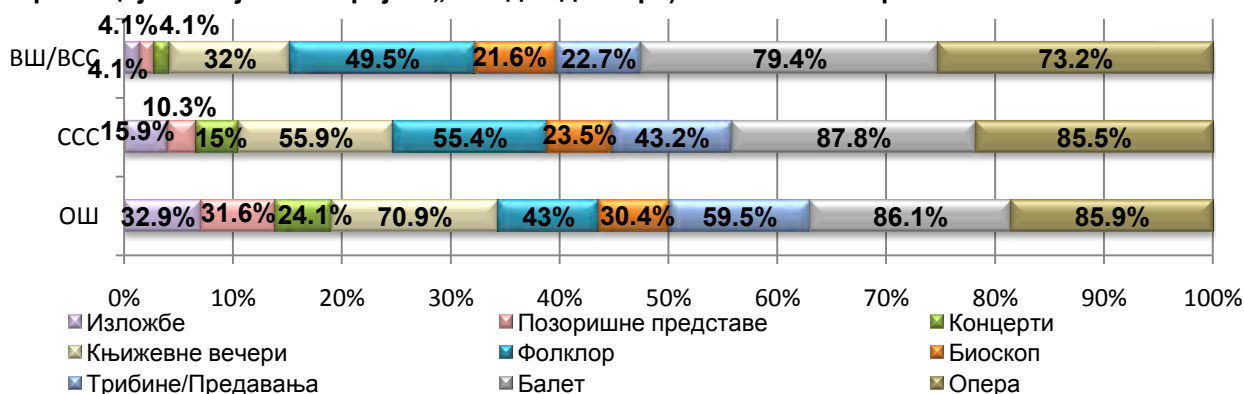
Када је реч о образовној структури број редовних посетилаца је у позитивној корелацији са степеном стручне спреме те опада са образовањем испитаника, изузев када је реч о фолклорним манифестацијама на којима су бројнији грађани са основним од оних са средњим образовањем.

Приказ 76: Редовна посета програма према образовној структури испитаника (тип манифестације са највећим бројем „увек“ и „често“ одговора)

Најнижу посећеност после балета и опере грађани основног и средњег образовања бележе на књижевним вечерима, а више и високообразовани на фолклорним манифестацијама. Ниво посећености свих садржаја расте са степеном стручне спреме испитаника, изузев када су у питању фолклорне манифестације на којима су средњеобразовани најбројнија публика и балетски програми на којима су основнообразовани бројнији од средњеобразованих испитаника.

Приказ 77: Најмања посећеност програма према образовној структури испитаника (тип манифестације са највећим бројем „никад“ одговора) без посете опере и балета

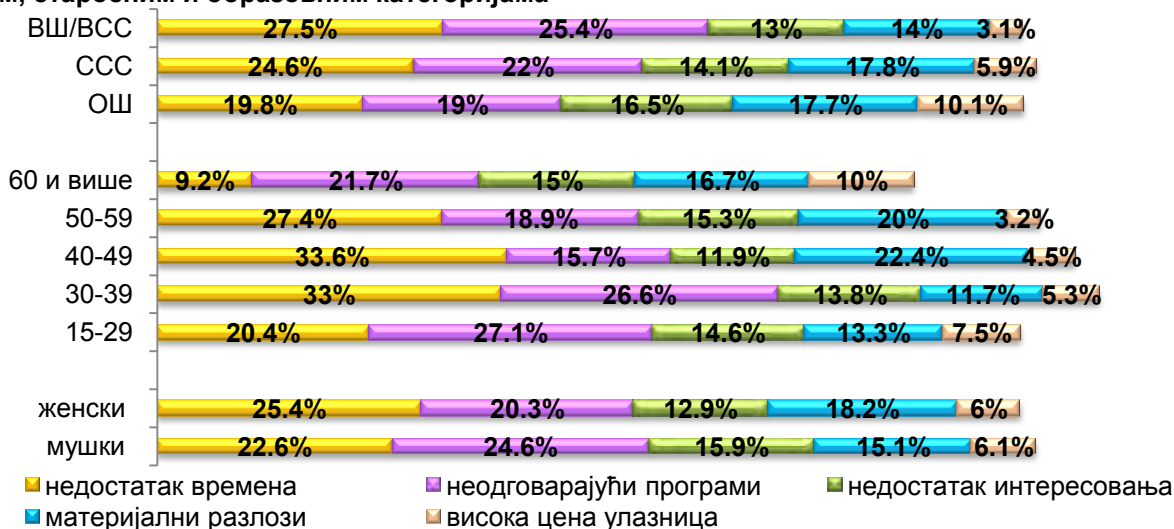
Разлози (не)посећености културних програма

Нешто мање од половине испитаника (45,1%) сматра да су цене улазница за културне програме реалне. Да су цене улазница скупе сматра 26,2% испитаника, док 25,4% нема мишљење о томе. То значи да цене улазница у одређеном броју случајева утичу на посету културних дешавања, а то показује и одговор на питање о главним разлозима нередовне посећености садржаја.

Као главни разлог за нередовно посећивање садржаја из културе грађани Ниша наводе „недостатак слободног времена“ који представља 24,2% одговора. На другом месту налази се одговор „неодговарајући програми“ са 22,2% одговора, а затим „материјални разлог“ са 16,8% одговора. Иако се налази на трећем месту, када се материјални разлози удруже са одговором „високе цене карата“ и збирно сагледа као финансијска препрека посети дешавања из културе, тај разлог помера се на другу позицију са 22,8% одговора испитаника.

Код жена, испитаника у тридесетим, четрдесетим и педесетим годинама и у свим образовним категоријама пресудан је разлог „недостатак слободног времена“. Код мушкараца, најмлађих и најстаријих испитаника пресудни су „неодговарајући програми“ што говори у прилог тези да у правцима младих и грађана зреле доби треба ширити културну понуду. Материјалне разлоге на друго место стављају старосне категорије изнад 39 година, док се код већине категорија тај разлог налази на трећој позицији (код жена, грађана у тридесетим годинама, и у свим образовним категоријама).

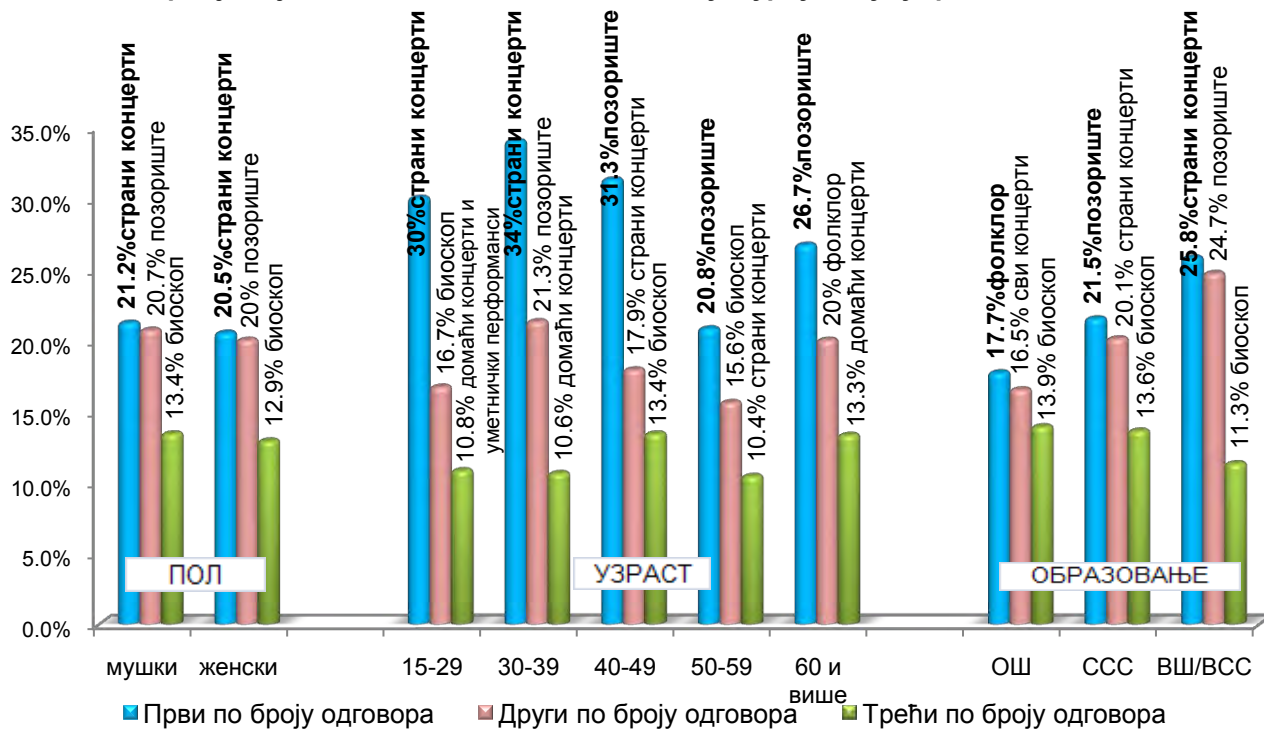
Приказ 78: Главни разлози због којих испитаници не посеђују чешће културне догађаје према полним, старосним и образовним категоријама

Грађани Ниша би културну понуду најпре побољшали повећањем броја страних концерата, затим позоришних представа, па потом биоскопским садржајима. Културном понудом у потпуности је задовољно свега 3,3% испитаника и у истој ништа не би мењали.

Највећи број посматраних група на прво место ставља концерте страних извођача (оба пола, испитаници од 15 до 39 година, више и високообразовани испитаници). Испитаници старији од 39 година и они са средњом школом на прво место стављају позоришне представе, а испитаници са основном школом највише желе фолклорне манифестације. Све категорије, изузев испитаника у тридесетим годинама, међу прве три жеље за садржајем којим би требало обогатити културну понуду ставља биоскопске пројекције, те би свакако то требало имати у виду код креирања понуде. Када је о концертима реч, грађани највише желе поп и рок музичке догађаје (34,1% одговора), затим џез програме (16,7%), па концерте етно музике (13,3%).

Приказ 79: Садржаји којима би испитаници обогатили културну понуду града⁴

⁴ Под страним концертима подразумевају се концерти страних извођача, а под домаћим концерти домаћих извођача.

• Символи града⁵

Као највећи симбол свог града, грађани Ниша истакли су *Нишку терђаву* са 19,1% одговора, па затим *Ђеле кулу* са 13,6%. Две традиционалне манифестације које су препознате као једне од највећих симбола Ниша нашле су се на трећем и четвртном месту – филмски фестивал *Филмски сусрети* (9,3% одговора) који је 2009. године одржан 44. пут и интернационални џез фестивал *Нишвил* (7,9% одговора) који је 2009. године био одржан 26. пут. Ниједна установа културе није се нашла међу првих десет симбола града Ниша.

Табела 17: Првих 10 симбола града према одговорима испитаника

1	<i>Нишка терђава</i>	6	<i>Чегар</i>
2	<i>Ђеле кула</i>	7	<i>Спомен-парк Бубањ</i>
3	<i>Фестивал „Филмски сусрети“</i>	8	<i>Цар Константин</i>
4	<i>Џез фестивал „Нишвил“</i>	9	<i>Чаир парк</i>
5	<i>Археолошко налазиште Медијана</i>	10	<i>Споменик ослободиоцима Ниша</i>

Фокус групе

Учесници у фокус групама у Нишу углавном нису задовољни стањем у култури у свом граду. Они објашњавају да иако Ниш, поред Београда, има највише културних догађаја за све старосне групе, континуитета у културним дешавањима нема. Уз то, наводе да су установе културе старомодне, да културни програми нису адекватно медијски испраћени, као и да њихов квалитет варира с времена на време.

Грађани констатују да су Граду потребни културни садржаји усмерени ка млађој публици, односно Биоскоп и концертни простор, као и простор за одржавање проба, за младе неафирмисане музичке групе, којих у Нишу има велики број. Уз то наводе да недостају опера, балет, књижевне вечери, као и концерти рок и џез музике. Уопште, сматрају да је потребно неговати богату музичку традицију.

Што се манифестација тиче, закључују да су веома посећене јер се ретко организују, али да су већином застареле. Као пример добре праксе издвајају *Nišville*, док сматрају да се за *Нимус* и *Филмске сусрете*, издваја исувише новца.

Учесници констатују да су установе културе троме и замерају им што не врше истраживања потреба публике. Ипак наводе да је то схватљиво уколико се узме у обзир чињеница да се мало новца улаже у културу. Међутим, сматрају и да установама руководе неадекватни кадрови, што такође утиче на квалитет програма.

Нарочито млади људи, који су учествовали у фокус групама, до информација у вези са културним програмима долазе путем интернета и социјалних мрежа и зато као установе културе које се истичу у том правцу наводе Нишки културни центар, Студентски културни центар и Позориште, које користе сопствене интернет презентације и профиле на интернет социјалним мрежама за комуникацију са публиком. Грађани установама замерају што ретко користе плакате и сматрају да је потребно да промене начин оглашавања, као и да заједнички оформе месечни преглед који ће садржати информације о свим културним дешавањима у граду. Наглашавају да, за сада, само позориште има месечни репертоар.

Што се тиче медија, како електронских, тако и штампаних, грађани нису задовољни количином информација о културним садржајима које им нуде и сматрају их делом кривим за срозаване културе на лествици важности. Они наводе да се културна дешавања ретко најављују, односно да се јавности чешће презентују извештаји.

Као установу културе која добро послује грађани наводе Позориште које је веома посећено, али додају да је потребно да постоји континуитет у извођењу представа, као и више гостујућих. С друге стране констатују да је Нишки културни центар потребно реновирати, као и да Музеј има потенцијал који не користи. Свим установама културе препоручују да више укључују младе у креирање програма, како би добили нову енергију и идеје.

Када говоре о сарадњи међу установама културе, јасно је да нису задовољни тренутном ситуацијом јер се догађаји преклапају.

Што се тиче сарадње школа и установа, она донекле постоји, али истичу да зависи од директора и професора и да је заснована на личној иницијативи појединаца, а да је заинтересованост ученика

⁵ У обзир су узимани само симболи који представљају *културно-историјско* и *специфично* обележје града.

велика па је потребно институционализовати сарадњу. Када су секције у питању, у школама је најзаступљенија драмска.

Као културно-туристичку понуду Града, учесници фокус група виде нишку тврђаву, археолошко налазиште *Mediana* и Ћеле кулу.

Цивилни сектор у области културе града Ниша

Књижевна сцена града Ниша

С обзиром на то да у Нишу, поред Друштва књижевника, књижевну сцену чини и неколико часописа (*Градина* и *Unus mundus*, које издаје Нишки културни центар, затим *Одговор*, *Хауку*, *Pressing* и *Trash*), разговор је вођен са представницима Друштва и штампе па ће њихови проблеми бити заједнички представљени.

Друштво књижевника Ниша

Друштво књижевника Ниша основано је 1997. године.

- **Просторни капацитети**

Друштво не располаже сопственим простором већ користи просторије у оквиру Нишког културног центра.

- **Чланство**

Тренутно броји 36 чланова старости од 40 година и више.

- **Програми**

Друштво књижевника Ниша покретач је песничког покрета, а организује и песничке перформансе и књижевне вечери. Друштво књижевника додељује награду *Бранко Миљковић* за песничка достигнућа.

У Удружењу нема младих писаца јер су услов за чланство издате две књиге.

Друштво књижевника својим члановима повремено финансира издавања књига, а у сусрет им излази и Културни центар.

- **Проблеми**

Друштво књижевника Ниша као главни проблем истиче непостојање телефонског прикључка и сопственог адекватног простора за рад.

Књижевни програми попут трибина, промоција књига и књижевних вечери одржавају се у Нишком културном центру и Библиотеци. У Граду се једном годишње одржава и међународна књижевна колонија у организацији Града и Културног центра.

- **Проблеми на књижевној сцени града Ниша**

Књижевници су сагласни да су заједнички проблеми смањење рубрика за културу у штампаним медијима, непостојање закона о издаваштву у земљи и новинарске књижевне критике.

Они предлажу организовање различитих радионица, литерарних кампова који би задовољили потребе публике, с једне стране, а с друге потребе писаца.

Осим тога, сматрају да би било занимљиво када би се направио музеј посвећен нишким писцима.

Културно-уметничка друштва

По принципу фокус група разговор је обављен са три доступна културно-уметничка друштва:

- ✓ Ансамблом Фабрике дувана Ниш,
- ✓ Ансамблом *Оро* (у склопу Студентског културног центра) и
- ✓ КУД-ом *Младост*, од којих смо сазнали да у граду раде још и:
- ✓ КУД *Алекса*,
- ✓ КУД *Теодора*,
- ✓ КУД *Никола Тесла*,
- ✓ КУД *Mediana*.

Ансамбл фабрике дувана Ниш основан је 1941. године и бави се фолклором. Броји преко 200 чланова, углавном деце. Чланарину наплаћује 250 динара. Располаже сопственом ношњом и простором у згради у којој се налази Луткарско позориште.

Ансамбл „Оро“ постоји од 1959. године и има седам секција, међу којима су фолклорна, хорови (женски и мушки), позоришна и оркестар. Користи простор у оквиру Студентског културног центра и има око 700 чланова.

Културно-уметничко друштво Младост, основано у новембру 1981. године, бави се народним обичајима, културом, песмом и игром. Друштво тренутно окупља око 130 чланова у 11 секција. Гостовало је у преко 20 градова у Србији и иностранству и учествовало на преко 10 фестивала на којима је освајало бројне награде. КУД је оснивач Међународног дечјег фестивала. Располаже великим фондусом ношњи из IX века. Друштво нема редовне изворе прихода.

• **Проблеми културно-уметничких друштава у Нишу**

До деведесетих година XX века у граду је било 14 активних КУД-ова, али је по престанку донација од стране државе и града нестао велики број њих. Међу њима је и КУД *Лола* који је радио са децом оштећеног слуха, а чији се чланови и сада окупе, с времена на време.

Данас је проблем финансирање. Док се два културно-уметничка друштва финансирају из градске касе, остали до финансија долазе углавном путем спонзорстава и чланарина.

КУД-ови имају хонорарне сараднике и то у просеку по два.

Један од главних проблема друштава је недостатак адекватних простора за вежбу и наступе (објашњавају да је изнајмљивање постојеће сале веома скупо).

Представници КУД-ова констатују да је аматеризам у Нишу у кризи, и наводе да од 1996. године град нема смотру фолклора и сматрају да би град требало да обрати више пажње на њихов рад.

Један од предлога за решење проблема је да се у оквиру Културног центра оформи канцеларија Савеза аматера.

Ликовна сцена града Ниша

Са представницима пет ликовних удружења разговор је вођен по принципу фокус група.

Удружења ликовних стваралаца у Нишу су:

- ✓ *Удружење ликовних уметника Србије* (подружница Ниш постоји од 1976. године),
- ✓ *Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије* (подружница Ниш основана је 1976. године и има око 70 чланова),
- ✓ *Мултимедијално удружење уметника „Цар Константин“*,
- ✓ *Удружење урбаниста Ниш* и
- ✓ *Друштво архитеката Ниш*.

Удружења редовно организују изложбе, како групне, тако и самосталне, на територији Града и округа.

Не аплицирају често на конкурсе ради добијања средстава за програме, али су Граду упутили пројекат на основу којег би добили неопходне атељеа, а Град би заузврат добијао радове ликовних уметника.

• **Проблеми**

Као највећи проблем ликовни ствараоци Ниша наводе недостатак атељеа (који су раније постојали, али су запаљени).

Само два удружења у Граду располажу простором за рад, Удружење урбаниста и Друштво архитеката, па су проблем, такође, и просторни капацитети.

Као проблем наводе и недостатак средстава за реализацију различитих програма.

Уметници су сагласни да је граду потребна мултимедијална галерија, као и да ликовни ствараоци треба да буду стационарани на нишкој тврђави, која би тебало да буде културни центар.

Оно што их омета у раду је и набављање различитих дозвола за излагање, односно изношење слика ван земље.

Међународни цез фестивал „Nišville“

Иако фестивал, *Nišville* се приказује у делу у организацијама јер функционише попут њих.

Фестивал уметничког карактера *Nišville* први пут је одржан 1981. године, али тек 1994. године почиње да привлачи пажњу јавности.

- **Програм**

Годишње окупља учеснике из 20 земаља, њих преко 300, одржава се на Нишкој тврђави и траје четири дана. Током одржавања Фестивала организују се бесплатне радионице и предавања које је у 2009. години посетило око 70 учесника, док су предавачи били гостујући музичари.

Једна од идеја је да *Nišville* једног дана у својим оквирима има џез академију.

Један од циљева фестивала је промоција етно-џеза са наших простора у иностранству, односно пробијање балканске музике у Европи, што се постиже контактима са извођачима из других земаља.

Организатори су приватни субјекти који се баве позоришно-сценском продукцијом. Године 2003. постаје манифестација од посебног значаја за град Ниш, а од 2009. налази се међу 11 фестивала од националног значаја. Такође, *Nišville* фестивал нашао је своје место у 100 српских *брендова*.

- **Техничка опремљеност**

Организатори фестивала не располажу потребном опремом па је сваке године изнајмљују.

- **Кадрови**

У оквиру Фестивала има троје стално запослених, шест хонорарних сарадника, а током одржавања фестивала и до 80 волонтера.

- **Буџет**

Данас се из градске касе обезбеђује четвртина средстава потребних за организацију Фестивала, један мањи део долази из Министарства културе, док остатак представљају сопствени приходи.

- **Проблеми**

Највећи проблем је финансирање, а амбиција организатора Фестивала је да једног дана Република буде покровитељ фестивала.

Студио цртаног филма `98 (СЦФ `98)

Студио цртаног филма `98 почиње са радом 1998. године, а званично 2001. године, и бави се израдом класичног цртаног филма.

- **Просторни капацитети**

Не располаже сопственим простором већ му у сусрет излази градска општина Пантелеј, као и Библиотека, која му уступа простор за радионице, док Нишки културни центар бесплатно даје салу за пројекције.

- **Програми**

Студио цртаног филма бави се:

- ✓ кинематографском и видео производњом,
- ✓ кинематографском и видео дистрибуцијом,
- ✓ уметничким стваралаштвом,
- ✓ рекламом.

Студио углавном ради кратке анимирание форме, едукативног карактера (у кампањама против дроге, алкохолизма и насиља), али и уметничког, ради учествовања на такмичењима. У оквиру Студија постоји дечја радионица, а организује и летњу колонију цртаног филма где инострани уметници презентују знање деци. Кроз радионице је до сада прошло око 300 деце узраста од 10 до 16 година.

Анимирани филмови кратке форме које је радио Студио освојили су бројне награде на различитим фестивалима у земљи и иностранству.

До сада је урађено преко 60 краткометражних анимираних филмова, одржано 11 радионица (од 2004. године), три Међународне колоније цртаног филма (које у просеку трају седам дана) и пет пратећих програма *Филмских сусрета*.

Са Нишким и Студентским културним центром СЦФ `98 заједнички организује Европски фестивал анимираниог филма *Балканима*.

Студио тренутно ради на првом српском дугометражном филму под називом *Константин велики*.

- **Техничка опремљеност**

Опрема којом располаже углавном задовољава потребе Студија.

- **Чланство**

Број чланова варира у зависности од пројекта, у просеку их је 30, али постоји 6 сталних чланова.

- **Кадрови**

У овире Студија цртаног филма нема запослених, сви раде на волонтерској основи.

- **Буџет**

СЦФ `98 се финансира путем пројеката и сопствених средстава, а конкурише код Града и Министарства културе.

- **Проблеми**

Један проблем је непостојање простора који би се користио за окупљање чланова, а други је што Студио не може да испрати сталну појаву нових технологија, а једна од идеја је да се полазницима радионица прикаже принцип рада на 3Д анимираним филмовима.

Удружења која се баве културом у Нишу

Удружења у Нишу:

- ✓ Школа на ивици опстанка,
- ✓ неформална арт група „Чај... одличан“,
- ✓ Контра студио,
- ✓ Одбор за грађанску иницијативу – ОГИ,
- ✓ Фото клуб – ФОН,
- ✓ Алтернативни културни центар,
- ✓ Е-тврђава организација и
- ✓ Омладински центар,

окупљена су како би се обавио разговор по принципу фокус групе на тему цивилног сектора у области културе у граду.

Школа на ивици опстанка је удружење грађана основано 1997. године које се бави организовањем позоришних представа и промоцијом поезије у школама са малим бројем деце у више од 80 села која се налазе у околини Ниша. За њих организују и различите хуманитарне акције. С времена на време град Ниш Удружењу обезбеђује финансијска средства за превоз и опрему потребну за одржавање позоришних представа, а новац добијају и преко пројеката конкуришући код иностраних донатора. Удружење броји десетак чланова.

Проблеми: Као највећи проблем из Удружења наводе то што не располажу превозним средством неопходним за рад.

Арт група „Чај... одличан“ је неформална група која се од 2000. године бави стрипом, организује изложбе, различите културне програме, едукативне и видео радионице.

Контра студио се од 2000. године бави визуелном културом, а организује изложбе, како својих чланова, тако и других аутора.

Одбор за грађанску иницијативу – ОГИ је невладина организација регистрована у марту 1997. године. Поред основне делатности бави се културом. У том правцу ради на пројекту *Златни рудник*, који је предвиђен да траје у периоду од јануара 2008. до децембра 2010. године, са циљем побољшања културног живота у пет регионалних центара југоисточне Србије (Нишу, Лесковцу, Врању, Пироту и Зајечару). Пројекат се бави успостављањем сарадње између цивилног сектора и установа културе у тим градовима. Његову реализацију финансирају *Швајцарски програм за културу (SCP)* и *Швајцарска агенција за развој (SDC)*. У реализацији пројекта ОГИ сарађује са локалним партнерима, као што су *Ресурс центар* из Лесковца, невладином организацијом *Генератор* и *Центром за мир, дијалог и толеранцију* из Врања, невладином организацијом *Пиргос* из Пирота, *Зајечарском иницијативом* из Зајечара и другим.

Још један пројекат у вези са културом на којем ради Одбор за грађанску иницијативу је *Ванинституционални актери културне политике у Србији, Црној Гори и Македонији* који за крајњи циљ има умрежавање цивилног сектора на националном и регионалном нивоу ради размене културних програма, заједничког конкурсања код међународних фондова и јачања капацитета независне сцене.

Алтернативни културни центар организује трибине, књижевне вечери, дискусије, изложбе, перформансе, пројекције документарних филмова и радионице креативног писања. Циљ центра је пружање подршке креативним људима.

Е-терђава је невладина организација која реализује Фестивал Интернета под истим називом на Нишкој тврђави. Током три дана, колико траје фестивал, организују се уметничке, Интернет, филмске и еколошке радионице, музички наступи, едукативна предавања како би се скренула пажња на повезаност Интернета са свим сферама живота.

Е-терђава промовише мултикултуралност, мултимедијалну уметност, технолошке иновације, споменике културе, као и активно учешће на очувању животне средине и промовисању здравог начина живота.

Омладински центар постоји од 2001. године, а регистрован је 2004. године.

• Проблеми цивилног сектора у Нишу

Као основни проблем представници удружења наводе недостатак адекватног простора за њихов рад, као и недостатак финансија. Уз то истичу и да често не постоји сарадња са установама културе. Такође, сматрају да је потребно одвојити културу од политике, увести евалуацију културних садржаја и организовати тендер за организацију манифестација.

Музичке групе⁶

Разговор је вођен са 15 активних ауторских музичких састава који су у датом тренутку били доступни (од њих укупно 30, колико их у граду има):

- ✓ *Битанге*
- ✓ *The Combs*
- ✓ *Repression Release*
- ✓ *Chromatic*
- ✓ *Слободна вожња*
- ✓ *Навта Круејтив Кру*
- ✓ *El PresidentE*
- ✓ *Eyot*
- ✓ *Styptic*
- ✓ *Dok 7*
- ✓ *AFK*
- ✓ *КЗП*
- ✓ *Глад*
- ✓ *Chainsaw*
- ✓ *Епилатор 23*

Већина музичких група у граду Нишу негује гитарски звук.

Пробе углавном одржавају у приватном студију где на сат плаћају 200 динара или у сопственим кућама.

Наступе најављују преко плаката, радио станица и интернета (користе сопствене интернет странице и социјалне мреже попут *my space-a*, *facebook-a* или *youtube-a*, али и сајта на којем се могу пронаћи и други бендови са наших простора - *balkanrock*).

• Наступи

Поред самосталних свирки, *бендови* у Нишу често имају заједничке наступе, нешто слично малим фестивалима, и то два до три пута током године, које организује Нишки културни центар. Учествују и на *Балкан рок фестивалу*, фестивалу *Insomnia*, Чука меморијалу и сличним.

Такође, свирају и у Студентском културном центру, где често гостују и музички састави из Београда и Зајечара.

Свирке нишких музичара посећује у просеку око стотину младих људи, а цена карата се креће између 100 и 200 динара.

Број наступа разликује се од *бенда до бенда*, па тако једни свирају у просеку два пута годишње, други и до шест пута, док трећи на месечном нивоу наступе и по четири пута.

⁶ С обзиром на то да не постоји званична евиденција о постојању и стваралаштву музичких група у граду, као ни системско вођење рачуна о њима, све информације прикупљене су на терену.

- **Тонски записи**

Све музичке групе имају демо снимке.

- **Техничка опремљеност**

Што се инструмената тиче, сви чланови бендова углавном имају сопствене, док музичку опрему позајмљују међу собом или је изнајмљују.

- **Финансирање**

Музичке групе финансирају се из сопствених средстава.

- **Проблеми**

Као највећи проблем нишки музичари истичу недостатак адекватног простора, како за наступе, тако и за одржавање проба. Дом омладине, који се реновира већ неколико година, био би добро решење проблема и тиме би се прекинула пракса честих гашења *бендова*, који немају простор за наступе, што је тренутно случај.

Такође, међу музичарима постоји идеја да се за помоћ око простора обрате локалној самоуправи, али страхују да неће наићи на подршку, јер сматрају да се у Нишу на рок културу не гледа благонаклоно.

Уз то, наводе као проблем и непостојање специјализованих емисија, нити текстова у новинама који би се бавили нишком рок сценом.

Као проблем виде и то што у Граду не постоји координација, што се тиче културних догађаја, па се често дешава да их се више организује за једно вече.

Наводе и то да је исувише скупо озваничити постојање музичке групе.

Градске манифестације

- **Прославе:** Градска слава *Свети цар Константин и царица Јелена*, Палилулско вече
- **Књижевне:** Књижевна колонија *Сићево*, Међународни сајам књиге и графике, Окружна смотра рецитатора Нишавског округа, Општинска смотра рецитатора Нишавског округа
- **Ликовне:** Ликовна колонија *Сићево*
- **Музичке:** Конкурс за франкофону песму, НИМУС-Нишке интернационалне музичке свечаности, Интернационални *Nisville* цез фестивал, Интернационалне хорске свечаности, *Nisomnia* - Музички фестивал, Новогодишњи концерт, Фестивал дечије музике *Мајска песма*, Светосавски сабор хармоникаша
- **Филм/Фото:** Филмски сусрети-фестивал глумачких остварења играног филма, Међународна колонија уметничких фотографија
- **Остале:** Дани жалфије, Дечија уметничка колонија Грачаница

Из албума Локалних културних политика
НИШ

Локална управа

Невладине организације

Књижевници

Ликовни уметници

Културно-уметничка друштва

Музичке групе